

Milieurama

Afgiftekantoor
Brussel X

nummer 6
juni 1998

**Maandblad
van
de Bond
Beter Leefmilieu**

Redactie en administratie:
Twee kerkenstraat 47,
B-1000 Brussel
Tel.: 02/282.17.20 - Fax: 02/230.53.89

- Wat te doen tegen lawaaioverlast in je buurt?
- Sterft de Rally van Ieper straks een stille dood?
- Natuurgebieden worden ondergedompeld in mest.
- Groene campings en blauwe vlaggen...
- Lees de resultaten van de Milieurama-enquête.

Inhoud

Commentaar

2

Wat is de band tussen kleine problemen en grote politiek?

Omslagverhaal

3-6

Vlaanderen toert er maar op los.

Knallende motoren, blaffende honden, lallende zatlapen...

Ledenblad

7

Er is de laatste tijd nogal wat te doen rond groenten in Gent. Het Gents Milieufrent (GMF) stelt orde op zaken...

Interview

8-11

Met Danny Venus, de stille kracht achter het minzame protest tegen een arrogante leperse rally.

Flitsen

12

Het prijskaartje van de Indonesische bosbranden. En enkele leuke vakantietips.

Beleid

16-18

Binnenkort wordt het MAP geevalueerd.

Onze man in het veld kreeg alvast flink wat stront over zich heen.

Enquête

17

Voor één keer leest u in Milieurama iets wat u zelf schreef.

Ecotips

18-19

Een hete zomer komt eraan. Wij zetten u alvast op de goede weg. Als de NMBS nu nog zijn baas ontslaat, ziet het er helemaal goed uit voor wie op vakantie wil...

Boek en Milieu

20-21

U wist niet welk boek u nog ontbrak?

Wij bezorgen u alvast enkele aanraders.

Frontlijn

22-23

Met alles over Blauwe Vlaggen, grijze varkens en groene campings.

Wet & Mina

26

Heeft u al een vergunning voor uw jaarlijkse familiebarbecue?

Puzzelen

27

We doen ons best om u elke maand opnieuw te amuseren.

Internationaal

28-29

Wat is het verband tussen een Pakistaanse kernbom en een Leuvense universiteit?

Kalender

31

Hoe gevaarlijk zijn radicale groene stromingen?

De Sinksenfoor in Antwerpen. Steeds meer mensen hebben last van lawaaioverlast. Het wordt hoogtijd dat ook dit milieuprobleem door de overheid wordt onderkend.

(foto Luc Verhaegen)

C O M M E N T A A R

Over 'kleine' milieuproblemen en nieuwe politieke cultuur...

De wereld zal niet ten onder gaan aan geluidsoverlast. Mensen met een globale visie, de échte ecologen die alles in hun groot verband beschouwen, ook degenen die het beleid van de Bond Beter Leefmilieu mee bepalen, wijzen er geregeld op dat we onze klemtonen moeten leggen op de problemen die een zeer ingrijpende en op korte of lange termijn verwoestende invloed op onze leefomgeving hebben.

Toch gaan er mensen letterlijk kapot aan lawaai, een knagend, zich altijd herhalend getreiter van onze zenuwen. Soms ongemerkt, maar al te dikwijls buitengewoon ergerlijk. Ik herinner mij levendig dat ik enkele jaren geleden op een vakantie in Lapland 's nachts in paniek wakker werd en dacht dat ik doof geworden was. Ik hoorde helemaal niets meer. Na enkele ogenblikken kon ik over de situatie nadenken en kwam ik tot het besef dat er helemaal niets te horen was... Die absolute stilte had ik in geen jaren meegemaakt. Waar zou men dat ook nog kunnen ervaren in Vlaanderen?

BBL-er Rik De Baere slaat de nagel op de kop als hij zegt dat de overheid ook aandacht moet hebben voor de 'kleine' problemen die de dagelijkse leefsituatie van de burger aangaan. Zoniet bestaat het risico dat men het vertrouwen verliest en niet bereid is om mee te werken aan en te betalen voor grootschaliger milieuproblemen. Wij verwachten in dit verband een teken van toenadering en begrip vanwege de overheid. Ook dat zijn stappen in een nieuwe politieke cultuur die het beleid dichterbij de burger brengt.

Lieve Grauls

C O L O F O N

Milieurama

18de jaargang - Maandblad van de Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw

Redactie en Administratie

Bond Beter Leefmilieu
Tweakerkenstraat 47 - 1000 Brussel
Tel. 02/282.17.20 - Fax. 02/230.53.89.
email: bblv@pophost.eunet.be
http://www.ecomarkt.net/bbl/

Abonnementen

80 frank (los nummer),
750 frank (jaarabonnement),
1.500 frank (steunabonnement),
1.500 (abonnement buitenland).
Betaling kan op rekeningnummer
001-1475409-18 van Bond Beter Leefmilieu vzw.

Combi-Abonnementen

Lidorganisaties van Bond Beter Leefmilieu kunnen hun leden een uiterst voordelig combi-abonnement van Milieurama aanbieden. Geïnteresseerd? Neem vandaag nog contact op met het BBL-secretariaat.

Hoofredacteur en

Verantwoordelijke Uitgever

Lieve Grauls,
Tweakerkenstraat 47, 1000 Brussel

Eindredacteur

Piet Decoster

Werken mee aan dit nummer:

Jo Bultynck, Stefaan Claeys, Rik De Baere, Charles De Buyser, Piet Decoster, Lieve Grauls, Erik Grietens, Danny Jacobs, Martine Langen, Bea Lootens, Bart Martens, Sophie Meirens, Conny Peeters, Dirk Sernels, Kathleen Van Alphen, Jo Van Assche, Johan Vandewalle, Saar Van Hauwermeiren, Jan Vanherk, Set Van Houdt, Dirk Van Regenmortel.

Foto's

Frans Geys, Kristel Peeters, Luc Verhaegen

Illustraties

Hilaire

Vormgeving en druk

VUMpress

Copyright

Overname van artikelen wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

Advertenties

Adverteerders zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de opgenomen advertentie.

Papier

Milieurama wordt (uiteraard) gedrukt op niet-gebleekt kringlooppapier, de kافت is niet-chloorgebleekt. Gooi deze Milieurama niet zomaar weg! Geef hem door aan vrienden of geïnteresseerden. Volledig uitgelezen? Geef Milieurama dan een plaatsje bij het oud papier!

Vlaanderen maakt teveel lawaai...

"Geen politiestaat, wél een leefbare buurt!"

Wist u dat zowat 40% van de Vlaamse bevolking ernstig wordt gehinderd door één of andere vorm van geluidsoverlast? Of het nu gaat om de hond van je buur die dag en nacht loopt te blaffen, een café naast de deur dat tot een stuk in de nacht met knallende luidsprekers de deuren openzet of het snerpemde geluid van een schrijnwerkerij in de buurt... Uit een inventarisatie van Bond Beter Leefmilieu (BBL) en het pas opgerichte Comité Lawaai blijkt dat geluidshinder één van de meest onderschatte milieuproblemen is. Waar de overheid voorlopig evenwel geen oren naar heeft...

Ooit al eens gaan wandelen in de buurt van het Heidebos in Moerbeke-Waas? Een prachtig stukje natuur, ietwat gekneld tussen de polders van het Waasland en de krekken van het Meetjesland. Inspiratiebron voor heel wat schrijvers, dichters, kunstenaars,... "Een regio waar het goed is om wonen, behalve wanneer je jarenlang gegijzeld wordt door de lawaaioverlast van een uit de voegen gebarsten schrijnwerkerij", vertelt ons een bewoonster van de Oostvaart in Moerbeke-Waas. Uit angst voor intimidaties wenst ze anoniem te blijven. Niet onbegrijpelijk wanneer je haar verhaal kent. "Nadat ik samen met mijn man enkele jaren in Canada had gewoond, kregen we de kans om hier in de buurt een lapje grond te kopen en een huis te bouwen. Moerbeke leek ons een aantrekkelijk en aangenaam dorp met vriendelijke mensen in een mooie omgeving. Onze tuin sloot wel aan bij een kleine schrijnwerkerij

maar de burens wisten ons te vertellen dat ze daar eigenlijk nauwelijks iets van hoorden. De deal was dan ook gauw rond".

Huis te koop...

De realiteit bleek echter al gauw alles behalve aangenaam. Meer zelfs, 5 jaar later blijkt die een heuse nachtmerrie: "Nauwelijks enkele maanden nadat we hier onze intrek hadden genomen, werd de schrijnwerkerij drastisch uitgebreid. Met alle gevolgen vandien. Er wordt meer en langer gewerkt, in de zomer worden alle

ramen en deuren opengezet, houtafval en plasticresten worden in de tuin zomaar verbrand, er is voortdurend stofoverlast", doet ze teneergeslagen haar verhaal. "Eigenlijk is de situatie niet leefbaar. Voortdurend word je geteisterd door het snerpemde lawaai van zaagmachines. Gewoon verschrikkelijk". Een gesprek met de leiding van de

desbetreffende schrijnwerkerij leverde niks op: "Ik vroeg hen of het niet mogelijk was om de lawaaioverlast ietwat in te perken. Ik werd gewoon de deur gewezen. Toen ik ging aankloppen bij de milieudienst van het gemeentebestuur kreeg ik daar te horen dat het desbetreffende bedrijf met alle vergunningen in orde was. Geluidsmetingen bleken 'om technische redenen' niet mogelijk. Ook een gesprek met de burgemeester leverde niks op". Als klap op de vuurpijl werd achter de schrijnwerkerij ook nog eens een openluchtzwembad aangelegd waar tijdens het

weekend de nodige feestjes worden georganiseerd. "Tot diep in de nacht wordt daar loeiharde muziek gespeeld", klinkt het bij de geteisterde buurvrouw. "Maar toen ik vorig weekend de zaak nog eens aankaarte bij de politie, werd me de vraag gesteld of ik niet de indruk had zenuwziek te zijn. Voor mij is de maat vol, ik zie geen oplossing. Enkele weken geleden hebben we ons huis dan ook te koop geplaatst". Maar ook dat blijkt voorlopig niet mee te vallen. Enkele potentiële kopers lieten alvast weten, precies omwille van de geluidsoverlast, niet langer geïnteresseerd te zijn...

Commissaris op café?

"Een schrijnend verhaal dat ons helaas bekend in de oren klinkt", vertelt Jan Delforge. Hij is één van de initiatiefnemers van het Comité Lawaai, een groep van mensen die allemaal op één of andere manier het slachtoffer zijn van geluidsoverlast. "De voorbije weken en maanden verzamelden we al honderden klachten. Dat gaat van burenruzies en cafélawaaï tot geluidshinder door hinderlijke bedrij-

Gentse politie zet horeca onder druk

Dat de gemeentelijke politiediensten een belangrijke rol spelen in het oplossen van de problemen inzake geluidsoverlast is duidelijk. Vaak loopt het precies hier grondig fout. BBL en het Comité Lawaai vragen dan ook uitdrukkelijk dat bij de lopende vernieuwing van de politiediensten voldoende aandacht wordt besteed aan de eerstelijnszorg en het bemiddelend en oplossingsgericht optreden inzake lawaaihinder. In Gent bleef men alvast niet bij de pakken zitten...

"We zijn er ons terdege van bewust dat geluidsoverlast één van de grootste problemen is waarmee onze bevolking te kampen heeft. Véél groter dan het zogenaamde 'onveiligheidsgevoel' waarover zo vaak wordt gepraat", geeft Henk Bardyn van de Gentse Wijkpolitie toe. "Dat was voor ons dan ook het uitgangspunt om een strategisch beleid inzake geluidsoverlast uit te werken". De Gentse politie werkte een stappenplan uit dat lawaai-overlast vooral oorzaksgericht wil aanpakken. Bardyn: "Tot op vandaag bestaat een handhavingsbeleid

ven, wegverkeer of luchthavens". Een grote diversiteit aan klachten waar evenwel een duidelijke lijn in terug te vinden is. Zo valt het volgens Jan Delforge op dat in zowat alle gevallen een dialoog met de overtreders onmogelijk is: "Vrijwel altijd wordt geprobeerd om met de geluidsovertreders te gaan praten en de toestand onderling te regelen. Zonder succes. Meer zelfs, vaak ben je achteraf nog het slachtoffer van agressie of intimidatie. Stukgesneden autobanden, wildplassen, krassen in de auto of dreigtelefoontjes. Het komt steeds meer voor".

Voor het Comité Lawaai is het duidelijk dat de overheid het probleem van de geluidsoverlast niet au sérieux neemt. "In veel gevallen blijkt dat vooral de plaatselijke overheid het probleem minimaliseert of weigert om op te treden", merkt Jan Delforge op. Volgens hem is er overigens ook nogal wat vriendjespolitiek en corrup-

Het beukende gedreun van sloophammers of bulldozers...

vaak uit het opstellen van een PV wanneer ergens een klacht over geluidsoverlast binnenloopt. Veel van die PV's worden achteraf echter nauwelijks fatsoenlijk behandeld".

In het kader van het 'Stappenplan Lawaaihinder' worden alle binnengelopen klachten inzake lawaaihinder geïnventariseerd. "Er wordt uiteraard een onderscheid gemaakt tussen bijvoorbeeld burenlawaai en hinder die wordt veroorzaakt door horeca", legt Henk Bardyn uit. "Voor het burenlawaai proberen we de mensen zoveel mogelijk aan te zetten met elkaar in dialoog te gaan om het probleem op die manier op te lossen. Voor de geluidsoverlast van horeca-bedrijven is dat vaak niet mogelijk. Wanneer we vaststellen dat een klacht over één of andere café zich herhaalt, dan wordt een buurtonderzoek opgezet. Bedoeling daarvan is de klacht beter te kunnen situeren en na te gaan hoe de andere buurtbewoners de hinder ervaren. Vervolgens organiseren we een overlegronde op het politiekantoor waar de diverse partijen hun standpunt kunnen toelichten en waar de overtreder gevraagd wordt zijn overlast stop te zetten". Komt er achteraf toch nog een klacht binnen, dan wordt deze keer wel een PV opgemaakt en krijgt de zaak dus wel een juridisch verloop. Tegelijk wordt de overtreder ook door de burgemeester op de vingers getikt. "Wanneer de overtreder ook daarna nog op dezelfde manier doorgaat, dan volgt onherroepelijk de sluiting", aldus nog Henk Bardyn die ervan overtuigd is dat het stappenplan zijn vruchten zal afwerpen. "De bedoeling is niet om in Gent een schrikbewind te gaan voeren dat de horeca de nek omwringt. We willen alleen dat een aantal reglementen worden gerespecteerd zoals het hoort".

of het geraas van een grasmaaier in de lucht. Geluidsoverlast kan verschrikkelijk zijn.

... of het snerpende gezaag van een schrijnwerkerij...

► tie in het spel. "Een burgemeester, een schepen of een politieagent die een overtreder in bescherming neemt, is zeker geen uitzondering. Recent hadden we bijvoorbeeld nog het geval van een horecazaak die in de buurt voor nogal wat overlast zorgde. Zelfs na herhaaldelijk aandringen vertikte de politie het om een vaststelling te doen. Achteraf bleek dat de politiecommissaris zelf verhuurder was van het pand waarin de zaak gevestigd was". Toch is er volgens het Comité Lawaai niet alleen gebrek aan een degelijke wetgeving, maar

schort er dus vooral iets op vlak van handhaving en sanctiëring. Jan Delforge: "De praktische uitvoerbaarheid van de bestaande wetten is moeilijk of onmogelijk door gebrek aan meetapparatuur, een tekort aan degelijk opgeleide mensen of onvoldoende kennis van de precieze wetgeving". Wie als individu toch probeert de kat de bel aan te binden en poogt om bijvoorbeeld via de rechtbank zijn eigen gelijk te bewijzen, komt vaak van een kale en bijzonder dure reis terug. "Een vaststelling door een deurwaarder kost al gauw handenvol geld. Nochtans is dat zeker geen garantie voor succes", merkt Jan Delforge ietwat schamper op. "De uitspraak hangt immers dikwijls af van de interpretatie van de vrederechter. Een straf of boete zijn geen duurzame oplossing voor het probleem. Geluidsovertreders weten dat maar al te goed...".

Geen 'klein' probleem

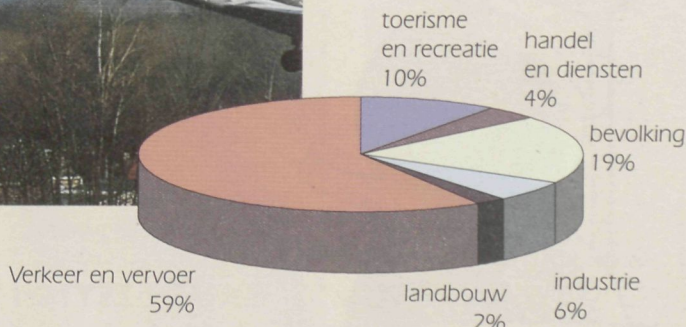
Het Comité Lawaai wil dus een drastische ommezwaai van het beleid inzake geluidshinder. En het staat in zijn strijd alvast niet alleen. Ook Bond Beter Leefmilieu (BBL) vindt dat het best wat stiller kan in

Vlaanderen. "Geluidshinder scoort heel hoog in het lijstje van meest prioritaire milieuproblemen", argumenteert BBL-beleidscoördinator Rik De Baere het belang van een degelijk beleid inzake geluidshinder. "Dat is niet onbegrijpelijk. De meeste klachten en opmerkingen van de bevolking inzake milieu gaan precies over die problemen die het eerst in het oog en oor vallen". Toch is lawaai overlast tot op vandaag een verwaarloosd thema in het Vlaamse milieubeleid. En dat is volgens Rik De Baere een spijtige én gevaarlijke zaak: "Indien men de burger wil laten aanvoelen dat men de milieuproblematiek aanpakt, zal men ook aandacht moeten hebben voor de kleine problemen die de dagelijkse leefsituatie betreffen. Zoniet bestaat het

Mijn vriend de hond... Niet iedereen is altijd even opgezet met blaffende viervoeters.

Vooraf auto's en vliegtuigen maken teveel lawaai

Geluidshinder is en blijft een belangrijk milieuprobleem. Het recente Milieu- en Natuurrapport Vlaanderen (april '98) berekende dat in '96 tussen 18 en 27% van de Vlaamse bevolking ernstig gehinderd werd door geluidshinder afkomstig van het wegverkeer, daarin gevolgd

door het luchtverkeer met percentages tussen 2,5 en 14%. Burenhinder hindert 6 tot 12% van de bevolking ernstig. Tot slot overschrijdt alleen recreatie nog de 5%-grens. Eén op vijf van de klachten inzake geluidshinder wordt veroorzaakt door de 'bevolking'.

risico dat de bevolking het vertrouwen verliest en niet bereid is om mee te werken aan en te betalen voor grootschaliger milieuproblemen".

Politie naar school?

Volgens BBL en het Comité Lawaai dringen een aantal maatregelen zich op. De bestaande geluidsreglementering is immers zeer versnipperd, onvolledig en vaag. Bovendien bevat ook het tweede Vlaamse milieubeleidsplan geen concrete acties die

verandering brengen in deze situatie. Er wordt alleen de belofte gedaan een sensibiliseringscampagne uit te werken. "Uiteraard is dat onvoldoende", vindt Rik De Baere. "Er is nood aan een uniforme wettelijke basis om alle bronnen van geluidshinder te kunnen saneren. Met kwaliteitsnormen, duidelijk omschreven bevoegdheden inzake toezicht én de mogelijkheid om onmiddellijk administratieve maatregelen op te leggen". Verder moet er werk gemaakt worden van sensibilisering

en opleiding van gemeentelijke milieuableiters en politiediensten over de wetgeving, methoden van opsporing, vaststelling en opvolging van hinderproblemen. Tot slot vragen BBL en het Comité Lawaai de oprichting van een permanente hinderdienst die deskundige bijstand kan verlenen bij de vaststelling en de oplossing van hinderproblemen op kleine schaal. Rik De Baere: "Deze dienst zou aanvullend kunnen werken op de bestaande Afdeling Milieuspectie van Aminal. Die moet zich immers verder op acute, ingrijpende milieumisdrijven kunnen blijven concentreren. Maar zo'n nieuwe dienst zou op vraag van individuen of andere overheidsdiensten ter plaatse moeten komen om bijkomende vaststellingen te doen, te bemiddelen en oplossingen te realiseren". Stille wordt steeds meer een schaars goed. Zoveel is duidelijk. "We moeten ons vragen stellen bij de trend waarbij in onze maatschappij steeds meer lawaai wordt geproduceerd", merkt Jan Delforge van het Comité Lawaai nog op. "Er is steeds meer verkeer dat steeds luider door onze straten raast, geluidsapparatuur wordt steeds krachtiger, de meest eenvoudige gebruiksvoorwerpen worden aangedreven met een motor, ... Het wordt essentieel om in de toekomst de stilte terug een plaats te geven in onze dagelijkse leefomgeving".

Piet Decoster

foto's: Luc Verhaegen

Nieuwe BBL-actiehandleiding

Overbemesting, pesticiden, geur- of geluidshinder, ... Heb je in je eigen omgeving ook wel last van één of andere vorm van milieuoverlast maar weet je niet precies wat je ertegen kan doen? Dan is de nieuwe BBL-Milieuactiehandleiding wel iets voor jou. Deze handleiding bevat 4 delen en wil mensen wegwijs maken in de diverse actiemogelijkheden die men tegen milieuhinder kan gebruiken.

De losbladige Milieuactiehandleiding bevat 4 delen en kost 200 frank. Te bestellen bij Bond Beter Leefmilieu.

☐ Ja, bezorg me de vierdelige Milieuactiehandleiding!

Naam:

Voornaam:

Adres:

Gemeente:

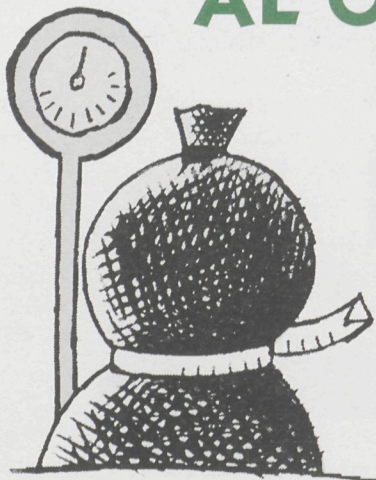

Bond Beter Leefmilieu vzw

Tweekerkenstraat 47,
1000 Brussel,
Tel. 02/282.17.20.,
Fax. 02/230.53.89.

advertentie

STAAT UW VUILNISZAK AL OP DIEET?

Wist u dat het een klein kunstje is om het afval van uw gemeente te vierendelen? Gemeenten die sorteren kunnen hun afvalberg gevoelig verkleinen. Samen met de aparte ophaling van natte of droge fractie, doet het thuiscomposteren het restafval halveren. Toch is sorteren alleen niet voldoende.

Kringloopcentra geven op een leuke manier een tweede leven aan spullen die anders verloren gaan. Mogelijkheden zijn er genoeg om in uw gemeente afval te voorkomen met een boodschappentassenactie, milieuzorg op de kantoren, een stickercampagne tegen reclaimedrukwerk, een brooddozenactie op school...

De OVAM werkt aan een handleiding die u in de toekomst kan helpen bij afvalvoorkomingsbeleid.

SAMEN ZETTEN WIJ UW VUILNISZAK OP DIEET !

OPENBARE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ VOOR HET VLAAMSE GEWEST
KAN. DE DECKERSTRAAT 22-26 • 2800 MECHELEN
TEL. 015/28.42.84 • FAX 015/20.32.75

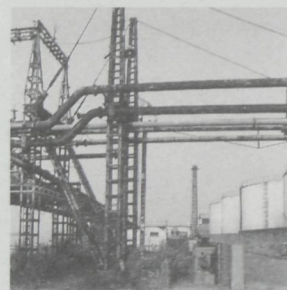
Het begint stilaan een traditie te worden dat de Vrienden van het Heverleebos en Meerdaalwoud in het begin van de vakantie een zomerwerkkamp organiseren. Dit jaar is dat niet anders. Van zondag 19 juli tot en met zondag 26 juli

wordt er in het natuurreservaat van de Doode Beemde opnieuw gewerkt naar hartelust, in de zomer betekent dat vooral het

i De Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud, Waversebaan 66, 3030 Heverlee, Tel. 016/23.05.58.

maaïen en hooien van graslanden. Verder worden ter afwisseling uitstappen in de streek en het reservaat zelf georganiseerd waarbij het hoe en het waarom van het natuurbeheer in de Doode Beemde en het belang van de Dijlevallei in zijn geheel als landschappelijk waardevol gebied centraal staan. Tijdens de werkweek wordt er gelogeed in de parochielokalen van Korbeek-Dijle, op zowat 5 kilometer fietsen van het reservaat. De deelnameprijs voor deze actieve zomervakantie-week bedraagt 1.600 frank.

Milieu en arbeid. Meer dan moeilijke woorden?

'Sociaal-ecologische tewerkstelling: moeilijke woorden of mogelijkheid'. Dat is de titel van een studiedag die Arbeid en Milieu vzw op dinsdag 30 juni in het Egmontpaleis in Brussel organiseert. Werkgelegenheid scheppen en werken aan het milieu staan bovenaan de agenda van onze samenleving. Jammer genoeg worden beide opdrachten dikwijls als onverzoenbare tegenpolen beschouwd. In de praktijk is dit echter lang niet altijd het geval. Zinnvolle tewerkstelling scheppen en ons leefmilieu verbeteren kunnen echter perfect hand in hand gaan. Dat wil Arbeid en Milieu vzw met de studiedag van 30 juni duidelijk maken. Om te beginnen wordt het boek 'OCMW: Openbaar Centrum voor Milieu en Werk' voorgesteld. Daarna komen een aantal vertegenwoordigers van betrokken maatschappelijke groepen aan het woord die hun visie zullen geven op een aantal sociaal-ecologische tewerkstellingsprojecten. 's Namiddags worden een aantal voorbeelden uit de praktijk toegelicht. In twee workshops stellen mensen uit de praktijk een aantal concrete sociaal-ecologische tewerkstellingsprojecten voor. Hierbij wordt ruim tijd voorzien voor vragen en discussie. De toegang voor de studiedag is gratis, vooraf inschrijven is wel noodzakelijk.

i Arbeid en Milieu vzw, Waterloostraat 11, 2600 Berchem, Tel. 03/218.74.72., Fax. 03/218.80.77.

Gents Milieufrent wordt groentenboer

Het lijkt er heel sterk op dat het Gents Milieu Front (GMF), voorheen gewoon FMG, de wind echt wel stevig in de zeilen heeft. GMF is meer dan een kritische waakhond voor het milieubeleid in de Gentse regio. Samen met het Vlaams Agrarisch Centrum (VAC), Plattelandsontwikkeling vzw en Volkshogeschool Elcker-Ik vzw werkt GMF aan het project 'Duurzame landbouw in Oost-Vlaanderen'. Dat duurzame landbouw echt wel heel concreet kan zijn, bewijst GMF met de lancering van het 'biologisch groenteabonnement'. Het principe is tegelijk makkelijk, eenvoudig én milieuvriendelijk. Als groenteabonnee krijg je wekelijks een pakket heerlijk verse streekgroenten. Dit pakket garandeert een aanbod van gezonde voeding, boordevol variatie en best betaalbaar. Uiteraard zijn alle groenten van gecontroleerde biologische teelt of van bedrijven in omschakeling naar de biologische teelt, alle pakketten dragen dus het Biogarantielabel. Bovendien bevat elk groentepakket een nieuwsbrief met recepten voor minder gekende groenten, weetjes over de groenten en

het reilen en zeilen van het bedrijf dat de pakketten levert. U woont in Oost-Vlaanderen én u bent geïnteresseerd?

Heel eenvoudig, neem contact op met het GMF-secretariaat en bestel een proefabonnement. Binnen de kortste keren kan u langs bij een afhaalpunt in uw buurt. Een groot groentepakket kost 500 frank per week, weet dan wel dat u gerust met 4 à 5 personen aan de dis kan schuiven. Teveel zegt u? Geen probleem, u kan ook intekenen op een klein pakket voor 2 of 3 personen. Dat kost 300 frank. Schillen die handell

i Gents Milieu Front (GMF) vzw, Stoppelstraat 46, 9000 Gent, Tel. & Fax. 09/223.43.34., e-mail: martina.demoor@rug.ac.be

Wat voerde Bond Beter Leefmilieu in 1997 uit?

- ... Welke verenigingen sloten zich aan bij de Vlaamse milieukoepel?
- ... De tweede Nacht van de Duisternis, 10 op 10 voor de biologische landbouw, de Dag van de Aarde, de Europese Blauwe Vlag campagne,...
- ... dit en nog veel meer lees je in het jaarverslag 1997 van Bond Beter Leefmilieu.

28 pagina's met een terugblik op de activiteiten van de milieukoepel tijdens het afgelopen jaar. Bestel vandaag nog uw gratis exemplaar via de bestelbon in bijlage

☐ Ja, bezorg me een jaarverslag 1997

Naam:

Voornaam:

Adres:

Gemeente:

Knip deze bon uit en stuur 'm op naar

Bond Beter Leefmilieu, Tweerkenstraat 47, 1000 Brussel

INTERVIEW

Foto: Sabine Altemeier

Danny Venus van het Nationaal
Anti Rally Platform (NARP):

**"Rally hoort niet thuis
op de openbare weg".**

Dany Venus:
 "Wij zijn helemaal niet tegen rally's op zich of het publiek dat ze op de been brengen. Maar de talrijke incidenten én de sensatie-zucht van publiek en piloten, zorgen ervoor dat je de veiligheid niet kan garanderen. Dus horen ze niet thuis op de openbare weg".

Wanneer straks de brulende racewagens tijdens de Rally van Ieper opnieuw voor tienduizenden 'sportliefhebbers' hun ding doen, zal het precies drie jaar geleden zijn dat een Franse chauffeur na een stuurfout inreed op een groepje toeschouwers. Een jongen van tien liet het leven, een meisje bleef voor het leven gehandicapt. Ze bevonden zich, net als zoveel andere toeschouwers, in een verboden zone. De verontwaardiging was groot, drastische veiligheidsmaatregelen leken onafwendbaar. Drie jaar na datum laten die echter nog steeds op zich wachten. Tot groot ongenoegen van het Nationaal Anti Rally Platform (NARP) dat rally's aan duidelijke maatregelen onderworpen wil zien. Milieurama ging aan de vooravond van de Ieperse rally praten met NARP-voorman Danny Venus...

Het Nationaal Anti Rally Platform (NARP) werd opgericht na het dodelijke ongeval tijdens de Rally van Ieper in '95. Is er sindsdien iets veranderd of is de kans groot dat de rally straks opnieuw uit de hand loopt? Met of zonder slachtoffers?

Samen met iedereen hoop ik dat de 'Ypres Westhoek Rally', want zo heet het ding officieel, straks zonder slachtoffers kan worden verreden. Uiteraard. Maar we zijn met NARP wel zeer teleurgesteld dat er 3 jaar na het dodelijk ongeval nog steeds geen sprake is van een duidelijk en sluitend wettelijk kader voor rally's. Na de trieste gebeurtenissen in '95 was de verontwaardiging nochtans bijzonder groot en kondigde staatssecretaris Jan Peeters drastische maatregelen aan. Iedereen verwachtte dat rally's op korte termijn aan zeer verregaande veiligheidsvoorschriften zouden moeten voldoen maar daar is zoals gezegd heel weinig van te merken. Dat werd op een trieste manier nog eens aangetoond tijdens de Boucles de Spa in februari van dit jaar toen de wagen van de Kortrijkse piloot Bernard Munster aan het slippen ging in een haardspeldbocht. De man wilde zijn auto nog tot stilstand brengen

in de uitloopzone, een lange rechte strook die verboden is voor publiek en waar piloten hun wagen kunnen laten uitglijden. Maar vermits die verboden zone, zoals zo vaak het geval is, volgestouwd stond met toeschouwers trok Munster de handrem op in een laatste poging om de auto te keren. Het manuever mislukte evenwel en de auto knalde vol op een muurtje. Daar stond weliswaar minder volk maar de gevolgen waren niet minder zwaar: een cameraman liet het leven en drie andere personen raakten zwaargewond.

Burgemeester zonder lef

Eind '95 leek het er nogtans op dat staatssecretaris Jan Peeters van plan was om de rally's daadwerkelijk en drastisch te kortwieken. Eerst werd een Omzendbrief voorgesteld, nadien volgde een Koninklijk Besluit.

Aanvankelijk waren ook wij voorzichtig positief over de beleidsinitiatieven van

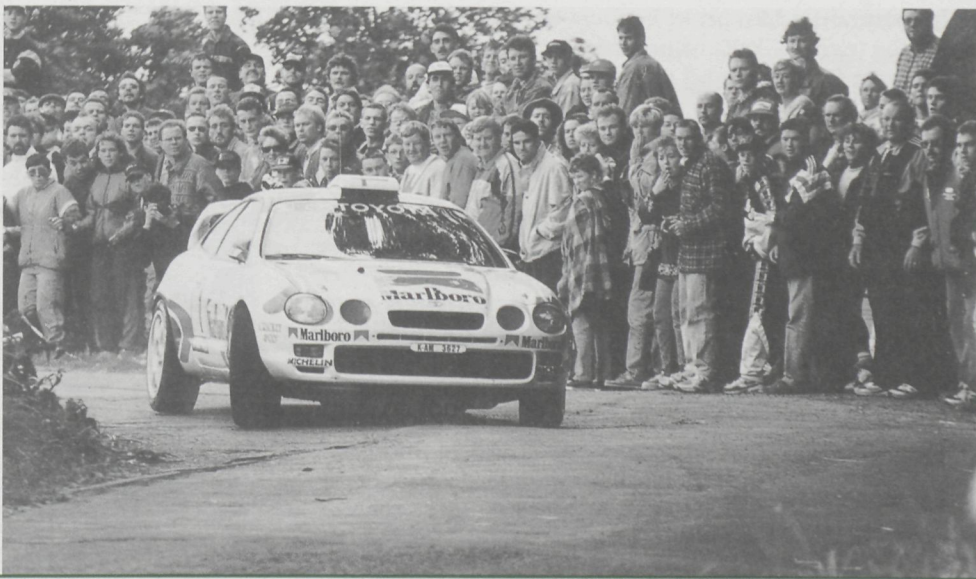

Foto: Piet Van Belle

NARP haalde recent een belangrijke slag thuis toen minister Kelchtermans besliste dat er niet langer publiek zou worden toegelaten op de beschermde Kemmelberg.

staatssecretaris Peeters. De omzendbrief van eind '95 bijvoorbeeld bevatte overduidelijk een aantal hoopgevende elementen. Neem nu het verbod om verkenningritten en competities te organiseren tussen 22u 's avonds en 7u 's morgens. Of de bepaling dat het parcours niet langer door dorpskernen of natuurgebieden mocht lopen. Het probleem was evenwel dat zo'n omzendbrief niet bindend is en dat van die aanbevelingen uiteindelijk dan ook niks in huis kwam. Gaandeweg werden die beleidsdocumenten steeds verder uitgehouden.

? *Toch trad begin '98 een Koninklijk Besluit in werking dat de organisatie van rally's op de openbare weg regelt. Maar dat is volgens jullie een maat voor niets?*

Een lachertje zeg maar, de oorspronkelijke doelstellingen van de omzendbrief werden volledig afgezwakt. Het KB bulkt gewoon van de achterpoortjes. Zo mag de rally niet meer doorheen de bebouwde kom passeren, behalve wanneer de burgemeester hierop een uitzondering toestaat. Het KB verbiedt ook klassemmentsproeven op minder dan 500 meter van zieken- en bejaardentehuizen, maar ook hier kan de burgemeester alsnog een toestemming verlenen. Tegelijk moet men vooraf een niet bindend advies krijgen van een nationale 'veiligheidscommissie'. In die commissie zitten echter ook afgevaardigden van organisatoren van rally's, bovendien met stemrecht. Vertegenwoordigers van de milieubeweging vind je er niet in terug. Op die manier heeft dat KB natuurlijk niets om het lijf. Ons voorstel was om de bevoegdheid van het lokale bestuur terzake drastisch terug te schroeven en om die door te schuiven naar de provinciegouverneur. Die kan op een veel objectievere manier de situatie beoordelen. De ervaring leert dat een burgemeester zelden het lef heeft om een rally op zijn grondgebied stop te zetten. Zelfs na het dodelijk ongeval in '95 vertikte burgemeester Paul Breyne het om de rally af te blazen.

Eenzijdig beeld in de media

? *NARP heeft zich sinds '95 ontpopt tot een stevige overkoepelende organisatie die meerdere comités uit Vlaanderen en Wallonië groepeerde. Opvallend is ook dat jullie naast de traditionele acties ook steeds meer aandacht besteden aan de juridische kant van de zaak.*

Tot '95 was daar inderdaad nauwelijks aandacht voor. Vanaf de jaren '90 wilden we vooral met ludieke acties de milieuoverlast en de risico's van de Rally van Ieper aan de kaak stellen. Traditionele acties waren bijvoorbeeld het uithangen van spandoeken op spectaculaire plaatsen of het hinderen van de zogenaamde verbindingsritten. Zo'n verbindingsrit verloopt op de openbare weg, de piloten moeten dus de reglementaire snelheid respecteren.

Vanzelfsprekend is er niemand die zich daaraan houdt. Door sneller te rijden besparen ze tijd en dat betekent dat ze meer aandacht kunnen besteden aan het onderhoud van de wagen. We hielpen hen de verkeersregels te respecteren door tegen reglementaire snelheid voor hen uit te rijden. Uiteraard zorgde dit voor nogal wat wrovel, vaak zelfs voor een handgemeen. Bovendien werden dat soort acties nogal eens eenzijdig benaderd in de regionale media. Het gevolg was dat de drempel voor onze acties vrij hoog kwam te liggen en dat onze actievoerders steeds vaker het slachtoffer werden van trieste intimidaties.

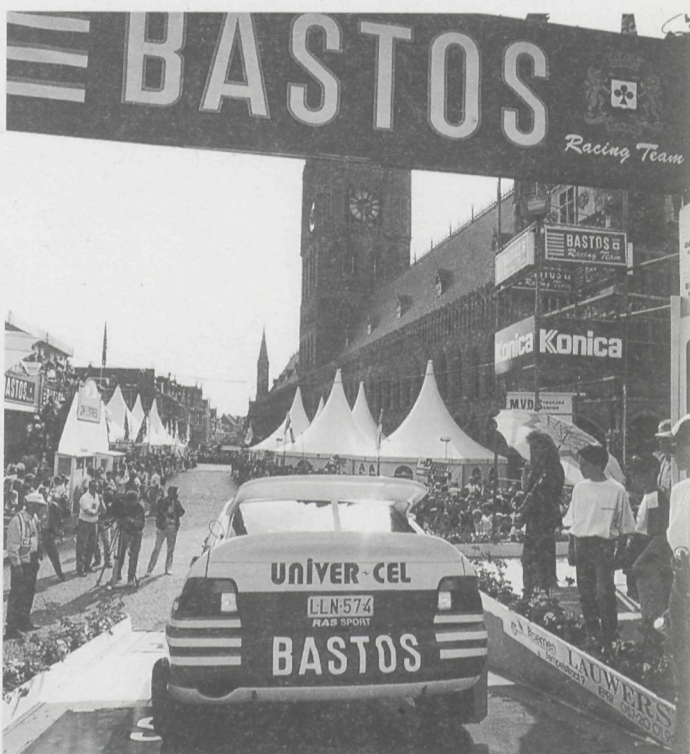
? *Vandaar de keuze om met juridische acties de rallyorganisatoren op andere gedachten te brengen?*

We hebben inderdaad het geweer ietwat van schouder verlegd. Niet zonder succes overigens, want minister Kelchtermans besliste onlangs dat dit jaar geen publiek op de Kemmelberg wordt toegelaten. (zie kadertje). In het kader van die juridische acties gaan we ook op 'werkbezoek' bij andere rally's om te zien in welke mate de bestaande wetgeving daar met voeten wordt getreden. De resultaten die we op dat vlak de voorbije twee jaar konden noteren, zijn ronduit onthutsend. Vrijwel nergens wordt rekening gehouden met de verboden zone waar geen publiek mag komen. De aanwezige stewards die aangesteld zijn om het publiek in de hand te houden, blijken meestal meer geïnteresseerd in de rally dan in de toeschouwers. En vaak is er nauwelijks een fatsoenlijk veiligheidsplan of een aangepast politiereglement voorhanden.

Rally schaadt groene imago Westhoek

? *Jullie pleiten ronduit voor een verbod van rally's op de openbare weg. Ik kan me inbeelden dat nogal wat rallyliefhebbers het daar niet mee eens zijn?*

Dat klopt, maar de talrijke incidenten die zich de voorbije jaren hebben voorgedaan zijn een overduidelijk bewijs dat een rally nooit in veilige omstandigheden op de openbare weg kan worden

Danny Venus: "Men vergeet vaak dat de rally voor heel wat handels- en horecazaken in Ieper een hel betekent. Straten en pleinen worden volgestouwd met tenten en podia waardoor heel wat café's en winkels hun deuren gewoon kunnen sluiten".

georganiseerd. Dat is voor ons cruciaal. Wij zijn helemaal niet tegen rally's of het publiek dat ze op de been brengen, maar we vinden dat ze thuisshoren op afgesloten circuits. Waarom kan je een rally niet organiseren in een afgesloten industriegebied? Het zou de veiligheid van piloten én toeschouwers alvast ten goede komen. Probleem is evenwel dat precies die onblusbare drang naar sensatie blijkbaar één van de onmisbare ingrediënten van een rally is. De organisatoren doen bovendien zelf inspanningen om de zaak zo spectaculair mogelijk te maken. In het tijdschrift 'Autonews' las ik net voor les Boucles de Spa een overzicht met de meest spectaculaire bochten. Over de beruchte haardspeldbocht waar later dan het dodelijke ongeval zou gebeuren, stond geschreven: 'echt sensationeel, voor lefgozers'.

Tenslotte: voorstanders van de rallysport wijzen ook vaak op het economische belang van zo'n evenement voor een regio. Niet in het minst omtrent de rally van Ieper worden nogal eens verhitte discussies gevoerd.

Dat de rally onmisbaar zou zijn voor de horeca en het middenstandsleven van deze regio moet volgens ons worden genuanceerd. Onlangs nog werd een zoveelste studierapport voorgesteld

waaruit zou moeten blijken dat de economische waarde van de Ieperse rally om en bij het half miljard bedraagt. Als je dan nagaat op welke manier zo'n studierapport tot stand komt, dan merk je dat dit op een weinig wetenschappelijke manier gebeurt. Uiteraard zijn er heel wat horecazen die tijdens dat weekend een fameus omzetcijfer halen. Maar de medaille heeft ook een andere kant, er zijn immers heel wat horeca- en handelszaken die precies tijdens de rally maar beter hun deuren kunnen sluiten. Gewoon omdat hun straat of plein volledig wordt volgestouwd met tenten, rallywagens of podia allerhande. Wij vinden dat de horeca en middenstand in deze regio aardig zijn boterham mag verdienen. De vraag is of de organisatie van een rally daarvoor essentieel is. Wij zien veel meer zitten in het enorme toeristische potentieel van de Westhoek. De streek rond Ieper, Heuvelland, Poperinge en de Polders heeft op vlak van natuur, cultuur en geschiedenis ongehoorlijk veel moois te bieden. Een schitterend maar uiterst kwetsbaar stukje natuurschoon dat het simpelweg niet verdient om rallywagens doorheen te laten scheuren. Nee, de Westhoek heeft de rally van Ieper heus niet nodig om gelukkig en welvarend te zijn.

Bart Vandegaer

NARP haalt eerste belangrijke juridische overwinning: "Geen publiek toegelaten op beschermde Kemmelberg"

Wanneer de Ieperse rally zich straks weer op gang trekt, dan zal dat toch wat minder uitgelaten zijn dan de voorbije jaren. Recent liet minister van leefmilieu Kelchtermans immers weten dat er geen publiek op de Kemmelberg mag worden toegelaten. Die passage over de Kemmelberg was traditioneel één van de 'sensatiepunten' van de rally. Het begin van een langzame doodstrijd?

Foto: Rudy De Boer

Dat valt natuurlijk nog af te wachten. Al jarenlang is de Kemmelberg één van de twist-appels tussen voor- en tegenstanders van de Ieperse rally. En het ziet er naar uit dat het laatste woord hierover nog niet werd verteld... Voor heel wat rallyfans is de Kemmelberg zowat hét hoogtepunt van de rally, tegenstanders wijzen dan weer op de enorme gevolgen voor de kwetsbare natuur die zo'n volkstoeloop met zich meebrengt. Danny Venus: "Eigenlijk is het heel eenvoudig: puur wettelijk beschouwd kan het niet dat er zo'n manifestatie wordt georganiseerd door een beschermd landschap. Tenzij er een uitzondering wordt toegestaan door de minister van leefmilieu". Wat in '97 ook gebeurde. Leefmilieuminister Kelchtermans besliste dat 'onder bepaalde voorwaarden' publiek mocht worden toegelaten op de Kemmelberg. Die voorwaarden hielden o.m. in dat bepaalde gebieden van de Kemmelberg volstrekt verboden terrein moesten blijven én dat de organisatie ervoor moest zorgen dat het aanwezige publiek

geen schade aanrichtte aan bomen, struiken... "Een slag in het water", aldus Danny Venus. "Je wist vooraf al dat niemand zich daaraan zou houden".

Kelchtermans krabbelt terug

NARP diende bij de Raad van State dan ook een aanvraag in om de uitzonderingsmaatregel te schorsen. Evenwel zonder succes. "De Raad van State volgde ons verzoek niet omdat zij het niet bewezen achtte dat de rally onherstelbare ecologische schade veroorzaakt aan de aanwezige natuurwaarden. Dat was voor ons het sein om tijdens de rally op de Kemmelberg zelf een aantal officiële vaststellingen te doen waar men in de toekomst niet meer naast zou kunnen kijken", vertelt Danny Venus. Het Instituut voor Natuurbehoud, gerechtsdeurwaarders, ambtenaren van Bos en Groen en een ambtenaar van Monumenten en Landschappen brachten de nodige bewijzen bijeen waaruit maar

wat duidelijk bleek dat de organisatoren het publiek absoluut niet in de hand hadden en dat daardoor ecologische schade werd aangericht aan de natuurwaarden van de Kemmelberg. Het publiek liep overal waar het maar kon, op diverse plaatsen werden barbecuevuurtjes gestookt,... Toen minister Kelchtermans zich enkele tijd geleden moest uitspreken over het toekennen van een nieuwe uitzondering was zijn antwoord, verrassend, negatief. Anders gezegd: de rally mag nog steeds over de Kemmelberg maar dan

wel zonder publiek. Voor de organisatoren betekent dit alvast een flinke streep door de rekening. Voor NARP een eerste, belangrijke, overwinning. "Een echte verrassing is de uitspraak van Kelchtermans niet", reageert Danny Venus. "Alles wees erop dat de Raad van State zich zou baseren op onze officiële vaststellingen van vorig jaar en een eventuele uitzonderingsmaatregel zou hebben geschorst. Minister Kelchtermans zag de buidel wellicht hangen en heeft de eer aan zichzelf gehouden".

Maar het laatste woord is nog niet gezegd. Rally-organisator Targa Florio ging samen met het gemeentebestuur van Heuvelland in beroep tegen de beslissing van minister Kelchtermans voor, jawel, de Raad van State. Binnenkort wordt hierover uitspraak verwacht. Maar NARP is voorbereid: "We hebben een zeer sterk juridisch dossier, de kans dat er alsnog publiek op de Kemmelberg wordt toegelaten lijkt ons bijzonder klein".

Flitsen

Stichting Leefmilieu bekroont jongerenprojecten

Een tijdje geleden maakte de Stichting Leefmilieu vzw de laureaten bekend van haar jaarlijkse 'Jeugdactie Natuurbeheer en Landschapszorg'. Voor de actie van dit jaar worden maar liefst 64 jongerenprojecten gesteund met een totaalbedrag van 1,2 miljoen frank. Bedoeling is dat de bedreigde natuur op die manier een frisse en jonge impuls krijgt. Een volledig overzicht van de bekroonde projecten zou ons hier uiteraard te ver leiden, al verdient een aantal onder hen toch wel een vermelding. Uiteraard komen

in de lijst van laureaten nogal wat plaatselijke en regionale afdelingen van de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM) voor. Maar ook de jongerenafdelingen van Natuurreservaten vzw, de Wielewaal en Vogelbescherming Vlaanderen doen het goed. Haal alvast schop, kapmes, boomzaag of hooivork maar boven!

i Stichting Leefmilieu vzw,
Kipdorp 11, 2000 Antwerpen,
Tel. 03/231.64.48.,
Fax. 03/232.63.98.

STICHTING **LEEFMILIEU**
vzw onder auspiciën van de Kredietbank

Indonesische bosbranden kosten 4 miljard dollar

De schade van de bosbranden die vorig jaar Indonesië teisterden, loopt op tot 3 miljard dollar. Dat blijkt uit een studie van het Wereldnatuurfonds (WWF). Reken daarbovenop nog de kosten van de schade die de giftige gassen en rookwolken aan de bevolking veroorzaakt hebben en je krijgt een kostenplaatje van ruim 4 miljard dollar. Duizelingwekkende cijfers die vooral verband houden met het verlies aan houtinkomsten en het verlies aan landbouwproductie. Andere ecologische kosten zijn bijvoorbeeld te zoeken op vlak van voedselarmoede, geneesmiddelen, armoede én de verstrekken-gevolgen van de bosbranden op vlak van klimaatveranderingen en de opwarming van de aarde. De

WWF-studie baseert zich op satellietbeelden van Sumatra en Kalimantan. Bijzonder schrijnend is uiteraard de vaststelling dat de bosbranden perfect hadden kunnen voorkomen worden. De bijzondere kwetsbaarheid van de Indonesische bossen heeft alles te maken met de slechte beheerspraktijken en de verminderde kwaliteit van de bossen. Pijnlijk detail: 80% van de bosbranden die in '97 woedden, werden aangestoken om land vrij te maken voor oliepalm- en houtplantages...

i Wereldnatuurfonds (WWF),
Waterloosteenweg 608,
1050 Brussel, Tel. 02/340.09.99.,
Fax. 02/340.09.33.

KrisKras trekt de zomer rond

Ben je niet vies van wat minder comfort? Raak je niet in paniek bij onvoorziene omstandigheden? En ga je niet op de loop voor vreemde culturen? Dan is het toeristische aanbod van KrisKras, een reisorganisatie die sinds kort heel nauw samenwerkt met Tierra! vzw, misschien wel een kolfje naar je hand. KrisKras is een reisdienst voor jongeren die echter vooral ook oog wil hebben voor de kwaliteit van de leefomgeving waardoor wordt gereisd. De werking van KrisKras vertrekt van een bewuste visie op reizen en culturen. Geen voorgekauwde programma's, geen voorgeprogrammeerde pretparkbelevissen ver van huis... Wel een diversiteit aan leuke reisactiviteiten. Of het nu gaat om begeleide reizen waarmee je in kleine groepjes doorheen streken binnen en buiten Europa trekt. Of het gaat om een reis in eigen groep waarvoor je kan rekenen op de organisatorische ondersteuning van KrisKras. Of het gaat om knotsgette tienervakanties of

een onvoorspelbaar KrisKrasKlubweekend. Steeds blijft één en ander even fascinerend. Ben je nog geen 35 én ben je geïnteresseerd in de werking van KrisKras? Vraag dan de informatiefolder of wip eens binnen op het KrisKras-secretariaat. Of maak kennis met KrisKras tijdens één van de volgende activiteiten. Zoals tijdens een 'vakantiewerkweek' van 4 tot 11 juli in het Zwitserse Bregaglia. Een kleine, smalle vallei op de grens van Italië en Zwitserland die omgeven is door 3.000m hoge granietbergen. De armen worden uit de mouwen gestoken en de plaatselijke boeren worden een handje toegestoken bij het binnenhalen van het hooi. Of verder staan ook nog van 3 tot 18 juli een tweeweekse in Schotland op de agenda. Net als een stapel andere, interessante activiteiten...

i KrisKras vzw,
Prinses Clementinalaan 205,
9000 België,
Tel. 09/221.08.05.,
Fax. 09/221.49.29.

Wandelen in Limburg

Sinds kort is het Regionaal Landschap Kempen en Maasland een natuurplek. Het gaat om het

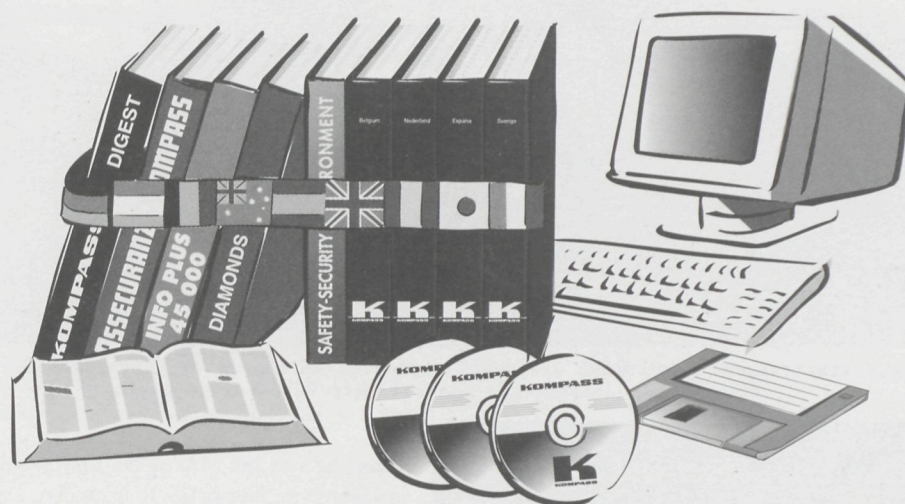

Pollispad, een natuureducatief wandelpad voor kinderen. In tegenstelling tot de meeste klassieke bos- of natuurplekken wil dit wandelpad geen gedetailleerde kennis van planten en diersoorten meegeven, maar eerder een inzicht verstrekken in de samenhang tussen verschillende biotopen die samen een beekvallei vormen. Op een speelse manier en aan de hand van fictieve in het bos levende plezierige wezentjes wordt uitgelegd dat elk biotoop zijn typische planten en dieren herbergt en dat ze elkaar allemaal nodig hebben. In een begeleidende brochure vind je informatie over de diverse biotopen met een verwijzing naar de verschillende figuurtjes die je onderweg ontmoet.

Maar het Pollispad is uiteraard ook voor volwassenen meer dan de moeite. Het is een wandeling in en om Opitter (Bree) langsheen de historische Pollismolen, doorheen het Kempens plateau, langsheen de gotische Sint-Trudokerk uit de 15de eeuw én de Sint-Jozefbrouwerij waar ook vandaag nog op ambachtelijke wijze diverse streekbieren gebrouwen worden. Het Pollispad kadert in een netwerk van meer dan 20 wandelgebieden die in het Regionaal Landschap Kempen en Maasland zijn bewegwijzerd.

i Regionaal Landschap Kempen en Maasland,
Grote Baan 27, 3530
Houthalen-Helchteren,
Tel. 011/60.56.39.,
Fax. 011/52.16.96.

Aan u de keuze...

Als u op zoek bent naar een leverancier, of meer informatie wil over uw zakenrelatie, of actief wil prospecteren, hebt u keuze te over. In elke informatiebron vindt u wel iets. Het komt er gewoon op aan genoeg bronnen in huis te hebben en de juiste te vinden. Ofwel kiest u voor Kompas. Want met Kompas zoekt u op, koopt u aan, prospecteert u, weet u met wie u aan de tafel zit. Betrouwbare informatie, degelijk geactualiseerd, beschikbaar onder de vorm van jaarboek en cd-rom.

Aan u de keuze.

S.A. Editus Belgium N.V.

Avenue Molièrelaan 256 - Bruxelles 1180 Brussel
TEL.: 02-345 90 70 - FAX: 02-347 33 40 - E-mail: editus@kompas.be

Beleids

Verdrinken de Vlaamse natuurgebieden binnenkort in de mest?

Evaluatie Mestactieplan wordt harde noot om kraken.

14

Zware vrachtwagens met tonnen drijfmest rijden af en aan in de Gentbrugse Meersen. Niemand kan controleren hoeveel mest wordt uitgespreid.

Evalueren is evolueren. Onder dat motto buigt de Vlaamse regering zich rond deze periode over de geplande evaluatie van het Mestactieplan. Dat MAP deed de voorbije jaren zoals bekend al heel wat stof opwaaien. Het werd uiteindelijk in het begin van deze legislatuur in een sterk afgezwakte vorm goedgekeurd en moet nu dus, volgens afspraak, worden geëvalueerd. Dat het MAP geen garantie is om het mestprobleem in Vlaanderen doeltreffend aan te pakken, werd de voorbije weken op een pijnlijke manier duidelijk gemaakt. De evaluatie belooft dan ook een levendige discussie te worden...

Bedoeling van het MAP is het mestprobleem in Vlaanderen tot aanvaardbare proporties te herleiden. Daarvoor werd een hele waslijst aan maatregelen, zoals bijvoorbeeld een bemestingsverbod voor bepaalde kwetsbare gebieden, een uitrijverbod tijdens een bepaalde periode of een bevroering van de mestproductie, uitgewerkt. De voorbije jaren werd het MAP echter vooral ook een 'politiek' dossier, voor elke maatregel valt hier of daar ook wel ergens een uitzondering te noteren. Het mag dan ook geen verrassing heten wanneer meerdere wetenschappelijke studies aantonen dat het huidige MAP niet in staat is om het mestprobleem in Vlaanderen afdoende aan te pakken. Binnen de milieubeweging leeft dan ook al langer de overtuiging dat het huidige MAP stevig moet worden aangescherpt. Bovendien kijkt ook de Europese Commissie over de schouder van de Vlaamse regering mee naar de MAP-evaluatie. Een aanscherping van het MAP is essentieel voor ons land om te voldoen aan de Europese nitraatrichtlijn.

Vogels in de mest?

Maar naast de vele wetenschappelijke rapporten en politieke overlegondes is er uiteraard ook de praktijk. En daar blijkt steeds meer dat het huidige MAP vaak tot absurde situaties leidt. Zo werd de voorbije maanden op een aantal plaatsen in Vlaanderen vastgesteld dat waardevolle natuurgebieden precies door het MAP extra worden bedreigd. Het MAP bepaalt immers dat gemeenten met mestoverschotten hun mest kunnen afzetten in gebieden die geen mestoverschot kennen. Gemeenten met nogal wat natuurgebieden behoren logischerwijze tot die laatste categorie en komen dus, volgens het MAP, in aanmerking om extra mest over zich heen te krijgen. Eén van de gebieden die daar recent het slachtoffer van werd, zijn de Gentbrugse Meersen. Dat is een natuurgebied aan de oostelijke stadsrand van Gent dat een bijzondere waarde heeft als foerageer- en overwinteringsgebied voor diverse vogelsoorten. Noem het gerust de 'oostelijke tegenhanger' van het iets beter bekende Gentse natuurgebied Bourgoyen-Ossemeersen. De

Gentbrugse Meersen zijn oorspronkelijk een overstromingsgebied van de Schelde met sterk meanderende bochten, slikgige oevers en moerassige graslanden. De meersen werden later als agrarisch gebied in cultuur gebracht. Vrijwel het hele gebied van de Gentbrugse Meersen staat als groengebied (natuur- en parkgebied) ingekleurd op het Gentse gewestplan.

Tielt en Deinze zijn 'gevoelig'

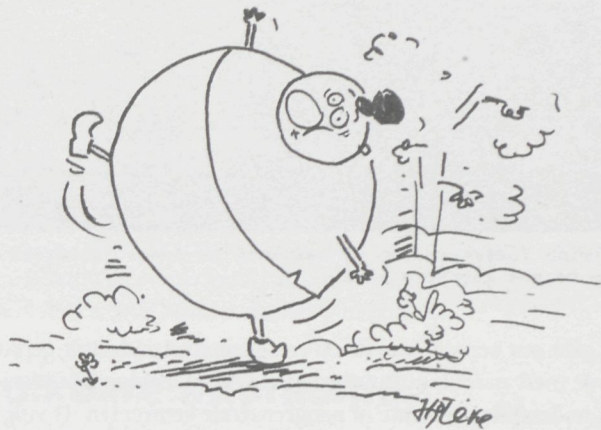
Op zaterdag 28 maart waren enkele medewerkers van de Werkgroep Gentbrugse Meersen, de organisatie die ijvert voor het behoud en de ontwikkeling van het natuurgebied, getuige van diverse drijfmesttransporten afkomstig van het West-Vlaamse Tielt. Eén van hen was Geert Matthys. "Ik was toevallig op een zaterdagmiddag wat foto's aan het nemen van enkele vogels in het natuurgebied toen ik enkele honderden meter verder twee tankwagens met mest zag aankomen", doet Geert Matthys nog steeds verbouwereerd zijn verhaal. "De tankwagens waren afkomstig uit Tielt en Deinze. Tielt staat bekend als een gemeente met grote mestoverschotten, Deinze is dan weer gecatalogeerd als een 'gevoelige' gemeente. De inhoud van de tankwagens werd overgeladen in een tractor die prompt enkele akkers ging bemesten. Ik had mijn fototoestel bij en maakte onmiddellijk enkele foto's alvorens me met de schrik om het hart uit de voeten te maken".

De verbazing bij de mensen van de Werkgroep Gentbrugse Meersen was compleet. Op maandag 30 maart werd onmiddellijk telefonisch contact opgenomen met de Afdeling Milieu-Inspectie van de Provincie Oost-Vlaanderen en de Mestbank in Gent. "Bij de Mestbank kregen we te horen dat het transport viel onder de LAT-regeling, de lange afstandstransporten van mest", aldus nog Geert Matthys. "Bleek dat maar liefst 300 ton mest op slechts enkele perceeltjes werd uitgespreid. Bovendien bleef het niet bij die ene keer dat wij toevallig in de buurt waren maar werd ook op andere plaatsen en op andere tijdstippen massaal drijfmest uitgespreid".

Uitzonderingen bij de vleet...

Groot was evenwel de verbazing van de Werkgroep Gentbrugse Meersen toen bleek dat het transport en uitspreiden van de drijfmest in de Gentbrugse Meersen volledig legaal bleek te zijn. Geert Matthys: "De Gentbrugse Meersen vallen eigenlijk uiteen in twee gebieden. Je hebt een zuidelijk deel vlakbij de Schelde dat op het gewestplan is ingekleurd als parkgebied. Zowat alle akkers hier werden uitgebreid bemest. Daarnaast heb je ook nog een noordelijk deel dat op het gewestplan is ingekleurd als natuurgebied. Hier

BOER OP ZOEK NAAR EEN RUSTIG PLEKJE
OM Z'N MESTAFVAL TE DUMPEN

werden twee percelen duidelijk bemest". Het MAP bepaalt dat een parkgebied niet in aanmerking komt voor een gebiedsgerichte verscherping, hier gelden m.a.w. de algemene bemestingsnormen. Maar per gewasgroep bestaat er wel een beperking van de hoeveelheid mest die jaarlijks per hectare landbouwgrond mag uitgespreid worden. In een natuurgebied liggen de zaken ietwat anders, hier geldt sinds 1 januari '98 een principieel bemestingsverbod. Al zijn er ook hier uitgebreide uitzonderingen. Akkers en intensieve graslanden in een natuurgebied mogen wel worden bemest wanneer een gezinsveeteeltbedrijf die percelen al voor '94 in gebruik had. Maar ook niet-gezinsveeteeltbedrijven mogen in natuurgebieden mest uitspreiden wanneer de percelen gelegen zijn in dezelfde of naburige gemeente als het bedrijf...

"In het zuidelijk deel van de Gentbrugse Meersen mag dus volstrekt legaal mest worden uitgespreid omdat het hier om een parkgebied gaat", weet Geert Matthys. "Alleen mag men de bemestingsnormen niet overschrijden. Maar dat is op geen enkele manier te controleren, wie zegt dat die landbouwer geen 10 vrachtwagens mest uitrijdt in de plaats van het aantal dat hij officieel aangeeft? Wij kunnen dat in ieder geval niet controleren". Ook voor het noordelijk gedeelte, het natuurgebied dus, is er geen vuiltje aan de lucht. Navraag bij de Mestbank leerde dat het uitspreiden gebeurde door een landbouwer uit een naburige gemeente. Geen probleem dus...

150 ton mest op 2 akkers

Maar er is meer dan alleen de plaats waar mest mag worden uitgespreid. Het MAP bepaalt ook dat mest alleen mag worden vervoerd door erkende mestvervoerders en dat het transport moet worden vergezeld van de nodige 'mestafzetdocumenten'. Bovendien moet de Mestbank vooraf van het transport worden verwittigd. Vraag is of dit in het geval van de Gentbrugse Meersen is gebeurd? "De transporten naar het zuidelijk deel zijn geregistreerd bij de Mestbank. Twee bedrijven hebben een aanvraag ingediend om elk 150 ton mest uit te spreiden op een 6-tal percelen", zegt Geert Matthys die samen met iemand van de Mestbank de situatie ter plaatse ging controleren. "Daaruit bleek dat inderdaad op de juiste plaatsen mest werd uitgespreid. Maar daaruit bleek nog eens dat eigenlijk niemand kan controleren hoeveel mest precies werd uitgespreid". Voor de mestafzet in het noordelijk deel kreeg de Mestbank evenwel geen voorafgaande aangifte. Ook hier gelden echter enkele uitzonderingen wanneer het gaat om vervoer van mest afkomstig van een veeteeltbedrijf naar de cultuurgronden die behoren bij dat bedrijf. Of wanneer

Op deze foto is duidelijk te zien hoe de drijfmest uit de vrachtwagen, afkomstig uit Deinze of Tielt, wordt overgeladen in de mestwagen van de tractor. Spuiten jongens!

Patrick Vesteegen van de Mestbank in Gent: "Iedereen weet dat de hoeveelheid uitgespreide mest momenteel nauwelijks kan worden gecontroleerd".

16

het gaat om vervoer van de op een gezinsveeteeltbedrijf geproduceerde mest naar de cultuurgronden van andere landbouwers gelegen in dezelfde gemeente of aangrenzende gemeenten. U volgt nog? Uitzonderingen maken hier dus duidelijk de regel uit...

Nauwelijks te controleren

"Precies het feit dat voor alles zowat een uitzondering blijkt te bestaan, is frustrerend", verwoordt Geert Matthys het gevoel van huizenhoge machteloosheid binnen de Werkgroep Gentbrugse Meersen. "Volgens de Mestbank is alles volgens het boekje verlopen. Maar niemand kan controleren of er toch geen grotere hoeveelheid mest werd uitgespreid dan eigenlijk is toegelaten. De controle op het transport is vrijwel onbestaande". Dat wordt inderdaad in grote lijnen bevestigd bij de provinciale afdeling van de Mestbank in Gent waar men erop wijst dat voor bepaalde mesttransporten nauwelijks controle bestaat. "Het is een publiek geheim dat de controle van de uitgespreide hoeveelheid mest op dit moment één van de achillespezen van het MAP is", zegt Patrick Versteegen van de Mestbank in Gent. "De mesttransporten die gebeuren door grote transportfirma's zijn vrijwel perfect te controleren aan de hand van de tachograaf van de vrachtwagens. Maar de mesttransporten die gebeuren door kleinere bedrijven of loonwerkers zijn nauwelijks te controleren. Daarvoor moeten we ons baseren op getuigenissen van mensen die toevallig in de buurt waren".

"Als natuurvereniging vinden we dat deze manier van werken eigenlijk ronduit onaanvaardbaar is", besluit Geert Matthys. "Eigenlijk zouden natuurgebieden onder elke voorwaarde moeten worden vrijgesteld van bemesting. Iedere uitzondering moet worden verboden. Daarenboven moeten er betere controle mogelijkheden komen. De ambtenaren van de Mestbank hebben nauwelijks middelen om te controleren of de hoeveelheid uitgespreide mest klopt met wat officieel werd aangegeven.

Uitzonderingen schrappen?

Blijft tenslotte de vaststelling dat het voorval in de Gentbrugse Meersen geen alleenstaand geval is. Ten zuiden van Gent kreeg de Scheldevallei op het grondgebied van Merelbeke reeds begin '97 de volle lading. "De mesttransporten gingen hier wel heel triest te werk", verklaart BBL-medewerker Danny Jacobs, eveneens actief in de Actiegroep voor Milieubescherming van Merelbeke. "Zelfs de enkele nog niet aangekochte weidepercelen midden in het prachtige natuurreservaat De Putten kregen een flinke dosis mest te verwerken". Dat de vallei in Merelbeke beschermd is via een zogenaamd 'groen BPA', deel uitmaakt van het Ecologisch Impulsgebied Bovenschelde en één van de waardevolle onderdelen is van het Provinciaal Scheldevalleiproject kon de mestvloed niet tegenhouden. "Via een prikactie riepen we de vallei uit tot mestspergebied. Omwonenden kloegen van de stankhinder. Het

gemeentebestuur stelde eveneens enkele pertinente vragen aan de Mestbank. We stonden dan ook perplex toen bleek dat het om een perfect legale toestand ging", besluit Danny Jacobs.

Geen mest in natuurgebieden

Het mestspreidingsbeleid van de overheid heeft dus duidelijk gefaald. Door in het MAP het mestoverschot te bevriezen en uit te spreiden over het hele grondgebied, komt overal in Vlaanderen de natuur onder druk te staan. "De meetcampagnes van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) tonen duidelijk aan dat voorheen schone gebieden door het spreidingsbeleid nu ook overbested worden", aldus nog BBL-mestspecialist Bart Martens. "Overal in Vlaanderen worden nu de waterkwaliteitsnormen overschreden. De milieubeweging vindt dat mest in natuurgebieden niet thuishoort. Een aangepast MAP moet er dan ook voor zorgen dat alle groengebieden van mest worden vrijwaard. De achtergrondbelasting, vermestende stoffen die vanuit de lucht worden aangevoerd, is meestal reeds te hoog om kwetsbare ecosystemen afdoende te beschermen". Volgens Bond Beter Leefmilieu (BBL) is slechts een rechtstreekse bemesting door grazend vee (tot een bemestingsdruk van maximaal één grootvee-eenheid per hectare) voor het behoud van bepaalde natuurwaarden nog te verantwoorden. Bemesting met kunstmest of drijfmest is op het terrein niet controleerbaar én moet dus worden uitgesloten. "Het gaat bovendien niet op om slechts kleine percelen aan een bemestingsverbod te onderwerpen", besluit BBL-beleidsmedewerker Bart Martens. "Om de natuurwaarden afdoende te kunnen beschermen moet het bemestingsverbod gelden in heuse natuurcomplexen. De ontheffing die momenteel geldt op bepaalde percelen moet daarom versneld uitdoven".

Piet Decoster

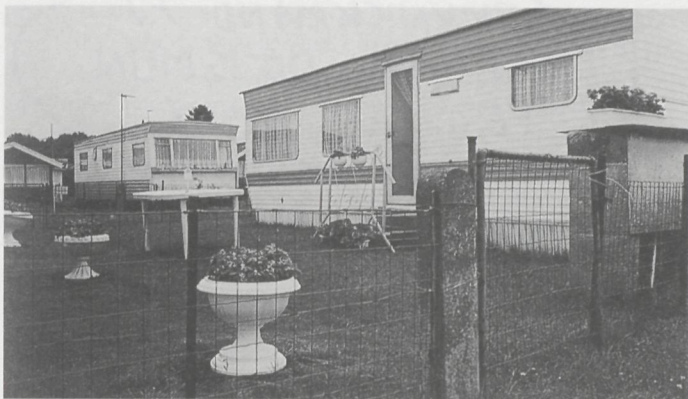
De Gentbrugse Meersen: een heel waardevol natuurgebied aan de stadsrand van Gent. Idyllisch gelegen langs de Schelde. Maar sinds kort badend in de drijfmest.

Milieuramalezer zegt ongezouten zijn mening:

"Leuke foto's en cartoons. Meer aandacht voor politiek en ruimtelijke ordening".

Misschien vraagt u zich ook wel af wat er geworden is van de Milieurama-enquête die u begin dit jaar in uw tijdschrift vond? Was u één van de ruim 150 lezers die hun enquête ingevuld terugstuurden? Dan kreeg u een tijd geleden een interessante WWF-kruidengids toegestuurd én bent u ongetwijfeld brandend benieuwd om te weten wat de anderen van uw tijdschrift vinden...

Uiteraard zou het ons te ver leiden om in het bestek van deze pagina een volledig resultaat van de Milieurama-enquête mee te geven. Maar we doen toch een poging om u de grote lijnen ervan te schetsen. Zoals gezegd lieten pakweg 150 lezers hun mening de vrije loop, dat is goed voor iets meer dan 5% van ons lezerspubliek. Een representatieve steekproef dus. Wat meteen opvalt, is dat zowat 80% van onze lezers mannen zijn. Is milieu een mannenzaak of is het precies het 'sterke geslacht' dat in opdracht van hun vrouwelijke partner de enquête diende in te vullen? Feit is dat de gemiddelde leeftijd van de respondenten schommelt tussen 31 en 40 jaar en hij vooral door het leven gaat als bediende. Vooraleer hij in het beroepsleven terecht kwam, behaalde hij het diploma van hoger onderwijs buiten de universiteit (40%) of studeerde aan de universiteit (40%). De modale Milieuramalezer woont niet alleen maar is gehuwd en heeft twee kinderen. Hij woont vooral in de provincie Antwerpen.

Administratie is OK!

Bovendien blijkt dat de doorsnee Milieuramalezer best wel een bezige bij is. Hij is niet alleen geabonneerd op het enige milieutijdschrift van Vlaanderen maar is in het overgrote deel van de gevallen ook lid van een andere natuur- of milieuorganisatie, in hoofdzaak Natuurreservaten vzw. Naast enkele tijdschriften van lokale natuurverenigingen blijkt Natuurreservaten dan ook zijn favoriete blad op vlak van natuur. Om op de hoogte te blijven van de actualiteit neemt de Milieuramalezer vooral De Morgen en Het Nieuwsblad mee uit de krantenkiosk. Ook Humo en Knack liggen thuis op het toiletbankje, net als een handvol vakbladen en tijdschriften. Al valt er voor die laatste categorie zeker geen uitgesproken voorkeur te noteren. Het overgrote deel van de

Milieuramalezers leerde het BBL-maandblad kennen via een andere natuur- of milieuorganisatie. Over de abonnementsprijs en administratie heeft hij alvast geen reden tot klagen. Een opsteker voor de vaak felbelaagde Milieurama-administratie...

Bruikbare informatie

Uiteraard komt het er bij een dergelijke lezersenquête vooral op aan te weten te komen wat de lezer van de vorm en de inhoud van Milieurama vindt. En het dient gezegd dat onze rondvraag op dat vlak haar doel niet is voorbijgeschoten. Over het algemeen wordt de inhoud, moeilijkheidsgraad, lengte en stijl van de artikels goed bevonden. Toch zijn er enkele frappante opmerkingen. Zo willen nogal wat lezers meer bruikbare en concrete informatie over bijvoorbeeld de dagelijkse verwezenlijkingen van plaatselijke milieugroepen. Ook de relatie tussen milieu, politiek en economie mag volgens nogal wat lezers wat meer aandacht krijgen. Verder blijkt dat het hoofdzakelijk binnenlandse milieuthema's zijn die de lezer boeien, eerder dan grote mondiale milieuverhalen. Extra informatie over ruimtelijke ordening en duurzame ontwikkeling blijken in dat verband toch steeds welkom. Net als handige consumententips overigens. Kortom, Milieurama moet voor de lezer vooral concreet bruikbare en herkenbare artikels bevatten.

Een tikkeltje té trendy

Vanzelfsprekend was het de bedoeling om met de enquête ook eens na te gaan wat de lezer vindt van één jaar 'Milieurama nouvelle façon'. En ook hier zijn de vele postzegels niet zonder moeite geweest. Over het algemeen wordt de vernieuwde layout als een positieve verandering beschouwd. Zowel over de kwaliteit van de foto's en de cartoons als over de gebruikte lettertypes en het gebruik van (steun)kleur is hij tevreden. Toch vallen ook hier enkele niet onbelangrijke opmerkingen te noteren. Zo vinden nogal wat lezers dat er iets teveel lettertypes door mekaar worden gehaspeld waardoor de layout van sommige rubrieken een vaak rommelige indruk geeft. Nogal wat mensen doen de suggestie om iets minder flitsende lettertypes te gebruiken. De Milieuramalezer houdt van rust, zoveel is duidelijk...

Krijgt u binnenkort een volmaakte Milieurama in de bus? We doen elke maand uiteraard ons uiterste best om u een zo kwalitatief mogelijk milieumaandblad te presenteren. Dat wordt ook de komende maanden niet anders. Uiteraard hoeft u niet te wachten tot een volgende lezersenquête om uw ongezouten mening aan ons kwijt te kunnen. Bel, schrijf, fax of mail ons. Want zo zijn we wel: als we iets voor u kunnen doen, dan laten we daar geen gras over groeien!

Kathleen Van Alphen
Piet Decoster

Bond Beter Leefmilieu,

redactie Milieurama, Tweakerkenstraat 47, 1000 Brussel,
Tel. 02/282.17.20., Fax. 02/230.53.89.,
e-mail: bblv@popost.eunet.be

Zin in een leuke daguitstap?

18

Stop ook het milieu in je picknicktas!

De zomervakantie komt eraan en dat is voor heel wat mensen het signaal om er eens stevig tussenuit te knijpen. Een dagje uit aan zee, met enkele vrienden gauw even naar de Ardennen, met het hele gezin naar een recreatiedomein in je buurt, enkele dagen naar je favoriete zomerfestival of voor enkele weken ertussenuit op een camping in Frankrijk... Wat je straks ook doet, hou het leuk én milieuvriendelijk. Voor je vertrekt, geven wij je alvast nog enkele leuke tips mee.

Tijdens je vakantie of één of andere recreatieactiviteit ook rekening houden met het milieu... Nieuw is de bekommernis uiteraard niet, maar toch is het wellicht leuk om af en toe nog eens enkele tips te geven hoe je én leuk én milieuvriendelijk de vakantie kan doorkomen. Beginnen we bij het obligate dagje uit dat elke vakantie kenmerkt. Of je nu dan wel naar de zee, Ardennen of elders trekt, probeer zoveel mogelijk gebruik te maken van het openbaar vervoer. De zon hoeft maar heel even tjes de illusie te wekken om een hele dag aan de hemel te zullen vertoeven of onze autosnelwegen van en naar de kust komen al aardig vol te zitten. Maar ook recreatiedomeinen en natuurgebieden kunnen vaak de toevloed van auto's niet aan. Keurig uitgedoste vakantiegangers zoeken vaak tevergeefs een parkeerplaatsje om dan toch na enkele rondjesdraaien de auto wanhopig op een niet-reglementair plekje heimelijk achter te laten. Boete of niet, het is zomer en we moeten er even tussenuit...

Van Brugge tot Luik...

De gevolgen van deze massale verkeersstroom zijn genoegzaam bekend. Luchtvervuiling, verkeersonveiligheid, prachtige dorpjes en steden die 's zomers bijna onleefbaar zijn geworden. Nochtans zijn de alternatieven makkelijk én comfortabel. Zo heeft de NMBS bijzonder gunstige vakantieformules voor wie één of meerdere dagen naar één van de toeristische trekpleisters in ons land wil. Een dagje aan zee? De Ardennen? Een bezoek aan Brugge, Brussel, Gent, Antwerpen of Luik? Vraag informatie in een station in je buurt. Ééntje willen we je toch niet onthouden: de geplaagde forens mag de voorbije weken dan al niet

echt 'happy' geweest zijn met de nieuwe treinregeling, het nieuwe 'Happy Ticket' waarmee de NMBS je voor een prijsje naar Brugge en de Kust brengt, biedt misschien soelaas. Vaak zijn deze formules bovendien extra-interessant omdat ze gecombineerd kunnen worden met aanvullend openbaar vervoer zoals bus of tram. Sinds kort vind je ook gelijkaardige trips naar Luxemburg of Nederland. En, niet te vergeten, bij de NMBS kan je ook terecht voor het huren van fietsen. Met de trein tot je favoriete bestemming en dan de fiets op. Eenvoudiger kan niet...

Met de fiets?

Of toch wel? Wanneer je van thuis uit met de fiets of de benenwagen vertrekt, dan hou je het nog meer simpel. Vlaanderen mag dan al één van de meest dichtgebouwde regio's ter wereld zijn, zelfs hier vind je nog leuke hoekjes en kantjes. Waar het best de moeite loont om op een zonnige vakantiedag eens te voet of per fiets doorheen te zwerven. Sinds enkele jaren heb je ook in

Vlaanderen een aantal regionale landschappen die in hun regio een netwerk van fiets- en wandelpaden uitbouwen. Van de Westhoek tot de Vlaamse Ardennen, van het Pajottenland tot Limburg. Ook heel wat lokale en regionale natuur- en milieuorganisaties organiseren tijdens de zomervakantie interessante wandelingen en fietstochten doorheen het Vlaamse landschap. En uiteraard kan je steeds even de taalgrens overwippen om met de fiets eens doorheen de vaak prachtige landschappen van Wallonië te trekken. Ook hier vind je een bijzonder uitgebreid aanbod aan 'zachte' recreatie-activiteiten.

Biologische appels...

Wie er voor een dagje tussenuit trekt, zorgt uiteraard voor een fatsoenlijke bevoorrading. Want, lekkere hapjes maken een tripje dubbel geslaagd! Maar ook hier kan je rekening houden met het milieu zonder aan comfort en lekkernij in te boeten. Door bijvoorbeeld te opteren voor producten zonder al teveel verpakkingen. Of door te kiezen voor biologische producten. Ga bijvoorbeeld eens op zoek naar een natuurwinkel in je buurt en informeer naar biologisch geteeld fruit. Of loop langs één van de biologische boerderijen in je regio. Geen idee waar je die vindt? In een handige adressengids van de Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze (VELT) vind je alle adressen op een rijtje. Probeer dus ook zoveel mogelijk verpakkingen te vermijden. Een groentenslaatje of fruit kan je ook veilig opbergen in herbruikbare verpakkingen. Bijvoorbeeld de Tupperwarepotjes. Waar je ook je zelfgemaakte 'smos' veilig en wel kan opbergen en vervoeren. Op die manier vermijd je de milieuschadelijke en volstrekt onsmakelijke aluminiumfolie.

Vanzelfsprekend hoort bij een zomerse picknick ook het nodige vocht... Alcohol of niet, hou het ook hier gezellig en milieuvriendelijk. Vermijd zoveel mogelijk aluminiumblikjes, bijvoorbeeld door gebruik te maken van herbruikbare drankverpakkingen. Daarvoor bestaan heel wat gebruiksvriendelijke mogelijkheden: van hervulbare bekertjes over kannen tot de meest hippe thermoflessen. Uiteraard verdienen glazen flessen met statiegeld nog steeds de voorkeur, al gebiedt de eerlijkheid ons te zeggen dat het wel eens kan tegenvallen om die glazen flessen te voet of per fiets mee te zeulen. Alhoewel het best wel de moeite loont om op een zwoele zomeravond in één of ander bos te picknicken met een heerlijk glaasje biologische wijn erbij...

Al dien je er dan achteraf wel goed het hoofd bij te houden. Eens de picknick achter de rug, laat je vanzelfsprekend niets rondslingeren. Neem je afval opnieuw mee naar huis om het daar fatsoenlijk te sorteren, middenin de natuur is dat vaak niet mogelijk. Ben je op één of ander recreatiedomein dan kan dat echter wel. Vaak kan je aan de uitgang je afval kwijt in een 'afvalstraat' met meerdere containers. Sigarettenpeuken vormen nog een apart probleem. Vooral eigenaars van een zwembad zien hun strand 's avonds vaak bezaaid met opgerookte kankerstokjes. Sigarettenpeukjes vormen een apart probleem omdat ze niet met de normale machines kunnen worden verwijderd. Hou ze dus bij en deponeer ze bij het verlaten van het recreatiedomein in de container voor restafval. Thuis gooi je je peukjes nu eenmaal ook niet zomaar op de grond.

Jan Vanherk

Handen wassen? Douchen?

Het hoeft niet zonodig...

Voor nogal wat mensen betekent de zomervakantie een gegarandeerd verblijf van één of meerdere dagen op een camping. In eigen land of daarbuiten, hou met enkele tips rekening...

Doe je boodschappen zoveel mogelijk met de fiets en laat je wagen, als je die al nodig had om mee op reis te gaan, op de parkeerplaats van de camping achter.

Doe je uitstapjes zoveel mogelijk met de fiets of het openbaar vervoer. Misschien kan je ook met andere kampeersders afspreken om samen met de auto een uitstapje te doen. Carpoolen op reis...

Probeer het douchen wat te beperken. Op die manier spaar je water. Tenslotte ben je op reis en hoeft je niet zonodig te ruiken als een stuk zeep...

Draai de kraan dicht bij het tandenpoetsen.

Handen moet je niet noodzakelijk met warm water wassen. Zo spaar je energie.

Doe de was in de camping-wasserette zoveel mogelijk met een volle trommel en hang die te drogen in de zon. Een handwasje kan bovendien ook best met koud water. Kies ook voor een fatsoenlijk wasproduct dat het milieu minimaal belast.

Koop in de campingwinkel producten zonder al teveel verpakkingen.

Hou je afval op de camping netjes bij en sorteer het regelmatig in de afvalstraat.

Wanneer je een wandel- of fietstocht maakt in de omgeving, hou er dan rekening mee dat de natuur vaak kwetsbaar is. Volg de aangegeven weg doorheen natuurgebieden en verlaat het fiets- of wandelpad zo weinig mogelijk.

Laat transistorradio's thuis. Een stereoketen hoort evenmin thuis in het bos. Probeer integendeel eens te genieten van de stilte en luister naar het vaak wonderbaarlijke gezang van vogels.

Zin om erop uit te trekken? Alvast enkele nuttige adressen...

Regionale Landschappen

Regionaal Landschap Kempen en Maasland,

Grote Baan 27, 3530 Houthalen, Tel. 011/24.61.45., Fax. 011/24.61.49.

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen,

Biezenstraat 5, 9600 Ronse, Tel. 055/20.72.65., Fax. 055/20.61.87., e-mail: rlva@club.innet.be

Regionaal Landschap Westvlaamse Heuvels,

Korte Meersstraat 6, 8900 Ieper, Tel. 057/21.72.89., Fax. 057/21.72.89.

Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën,

Roggemanskaai 8, 1500 Halle, Tel. 02/356.56.56., Fax. 02/356.38.39.

Regionaal Landschap Noord-Hageland,

Blereberg 26, 3390 Tielt-Winge, Tel. 016/63.59.54., Fax. 016/63.10.60.

Regionaal Landschap Herk en Mombeek,

Vorststraat 2, 3500 Hasselt, Tel. 011/31.38.98., Fax. 011/31.53.07.

Andere organisaties:

Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze (VELT), Uitbreidingsstraat 392c, 2600 Berchem, Tel. 03/777.21.85., Fax. 03/281.74.76., e-mail: velt@club.innet.be

Tierral, Heidebergstraat 223, 3010 Leuven, Tel. & Fax. 016/25.56.16.

Natuurreservaten vzw, Kon. Ste. Mariastraat 105, 1030 Brussel, Tel. 02/245.43.00., Fax. 02/245.39.33., e-mail: natuurreservaten@bitserv.com

De Wielewaal vzw, Graatakker 11, 2300 Turnhout, Tel. 014/41.22.52., Fax. 014/43.96.51.

Vakantiegenoegens, Wetstraat 121, 1040 Brussel, Tel. 02/237.37.53., Fax. 02/237.37.00.

Grote Routepaden, Van Stralenstraat 40, 2060 Antwerpen, Tel. 03/232.72.18., Fax. 03/231.81.26.

19

DE MILIEUBIBLIOTHEEK VAN BBL

De milieubibliotheek is open elke maandag van 9 tot 12 en van 14 tot 17 uur. Op dinsdag enkel op afspraak. Je kan er meer dan 13.000 boeken en tijdschriften inkijken, er wordt echter niets uitgeleend. Beperkte documentatieaanvragen worden opgestuurd tegen 5 frank per copie.

De boeken en rapporten die hier worden voorgesteld, zijn gewoonlijk niet bij de Bond Beter Leefmilieu te verkrijgen. Ze zijn wel te bekijken in onze uitgebreide milieubibliotheek. Nagenoeg alle Nederlandse uitgaven kan je bestellen bij MilieuBoek, Postbus 18169, NL-1001 ZB Amsterdam, Tel. 00.31.20.624.49.89. MilieuBoek heeft een Belgisch rekeningnummer.

Publicatielijsten rond bepaalde thema's kan je steeds aanvragen bij de bibliotheek.

Vlaams decreet op het natuurbehoud: tekst en uitleg

Jos Gysels, *De Wielewaal*, Turnhout, tel. 014/41.22.52. bij Peter Sterckens, 1998, 53 p., 125 fr (+ verz. kost), 100 fr voor leden.

Nieuw bij de Wielewaal is deze reeks 'Groene pepers' waarvan dit het eerste exemplaar is. Het beschrijft hoofdzakelijk het decreet op het natuurbehoud van 21/10/97 aan de hand van een artikelsgewijze bespreking. Een zestal pagina's schetsen voorts de totstandkoming, situering, samenvatting en beoordeling van het natuurdecreet. Met index van termen.

Repertorium van de verkeersveiligheid

Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid vzw, tel. 02/244.15.11., 1998, 98 p., 155 fr overschrijven op rek.nr. 210-0061700-60 van de BIVV.

De regering wil een actief beleid voeren om de verkeersveiligheid op te voeren. Hiervoor is het noodzakelijk dat de krachten gebundeld worden, o.m. door een verhoogde samenwerking tussen de verschillende overheden en instellingen. Dit adresboek bundelt de diensten, publicaties en organisaties over verkeersveiligheid, met de bedoeling dat verhoogde contacten de verkeersveiligheid ten goede zullen komen.

De inspraak voorbij: ervaringen van burgers en lokale bestuurders met nieuwe vormen van overleg

Lex Veldboer, *Instituut voor publiek en politiek*, Amsterdam, 1996, 156 p., ISBN 90-6473-308-2; 29,50 gulden, boekhandel, ook te verkrijgen via MilieuBoek (zie kader).

Dit boek biedt een momentopname van de zoektocht naar nieuwe omgangsvormen tussen burgers en lokaal bestuur. De auteur staat stil bij acht projecten waarin op verschillende wijze geprobeerd wordt om de burgers nauwer bij de besluitvorming te betrekken. Gemeentelijke ambtenaren, politici en bestuurders zijn daarbij aarzelend op zoek naar nieuwe rollen. In de praktijk blijkt de weerstand opmerkelijk.

De sterkten en zwakten van de Vlaamse havens en van het Vlaamse havenbeleid

SERV en Vlaamse Havencommissie, Brussel, tel. 02/217.07.45., 1998, 116 p., verslag van het symposium van 21 november 1997.

Het infrastructuurbeleid heeft maar al te dikwijls nefaste gevolgen voor het leefmilieu, zodat met compensaties gegoocheld wordt. Denk maar aan de uitdieping van de Westerschelde. De economische noden, onderlinge concurrentie en het hogere Europees beleid bepalen voor een groot deel het uiteindelijke havenbeleid. In deze studies werden de sterkten en zwakten tegenover mekaar gezet zodat het havenbeleid van de toekomst kan uitgestippeld worden.

Reinigen en ontsmetten in kindercentra

drs T.F. van Gorcum, *Wetenschapswinkel Biologie*, Utrecht, tel. 00.31.30.253.73.63., 1998, 42 p., ISBN 90-5209-088-2; 12,50 gulden, via MilieuBoek (zie kader).

In antwoord op een vraag van Milieutelefoon Nederland werd onderzocht hoe reinigen en ontsmetten in kindercentra op een milieubewuste en gezondheidssparende wijze kan gebeuren. Aanbevolen wordt om extra aandacht te schenken aan een juiste dosering van de producten. Bij aanschaf en gebruik van reinigings- en ontsmettingsmiddelen kan je letten op de bestanddelen. Alleen de toiletten moeten geregeld ontsmet worden.

Ontwerpvoorbeelden onkruidwerende verhardingen

CROW, Ede, Nederland, tel. 00.31.318.62.04.10., 1997, 118 p., ISBN 90-6628-252-5, ook via MilieuBoek (zie kader).

Ideëenboek voor constructies van elementenverhardingen die weinig kruidengroei toelaten. Het boek gaat ervan uit dat nogal wat gespuut met bestrijdingsmiddelen vermeden kan worden door een verantwoorde vormgeving en aanleg van verkeersgeleiders, boomspiegels, voetpaden, e.d. Nogal wat randen van betonbanden, antiparkeerpaaitsjes e.d. zijn slordig afgewerkt met een constructie met veel voegen, wat vraagt om ongewenste begroeiing.

Mens en milieu: onze gezondheid bedreigd?

Peter Janssens en Luc Hens, *Stichting Leefmilieu en Uitgeverij Pelckmans*, Antwerpen, tel. 03/231.64.48., 1997, 285 p., ISBN 90-289-2481-7, 775 fr of 620 fr (voor abonnees), boekhandel.

In de reeks monografieën van de Stichting Leefmilieu verschenen. Eerst wordt het begrip 'milieugezondheidskunde' gedefinieerd en hoe men de relatie tussen milieu en gezondheid onderzoekt. In een tiental hoofdstukken beschrijven de auteurs dan de belangrijkste milieugezondheidsproblemen waarmee de burger te maken krijgt in Vlaanderen. Ook aanbevelingen naar het beleid toe worden gegeven. Vlot taalgebruik en een schat aan wetenschappelijk correcte en objectieve informatie maken dit werk compleet.

Catalogus Fietzersbond

Uitgave van de Fietzersbond, Antwerpen, tel. 03/231.92.95., 1998, 15 p., 45 fr op rek.nr. 789-5897510-25.

De Fietzersbond up-to-date catalogus bevat een overzicht van de meeste fietskaarten en fietsgidsen van Vlaanderen. Daarnaast vermeldt de brochure een groot aantal gidsen van Europa en verderweg. Ook biedt de Fietzersbond een aantal accessoires en praktisch materiaal voor fietsers.

De wettelijke regeling waterbodemsanering: een uitbreiding van de wet bodembescherming

Uitgave Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Nederland, 1998, 15 p., te verkrijgen bij distributiecentrum VROM, tel. 00.31.79.344.94.49.

In Nederland is de inventarisatie van verontreinigde waterbodems gebeurd, met het oog op toekomstige sanering.

De wettelijke regeling waterbodemsanering introduceert nu een nieuwe taakverdeling voor de verschillende betrokken overheden. Deze regeling is voor het baggeren enorm van belang.

De brochure bevat ook een kostenplaatje.

Méer dan milieu: duurzame ontwikkeling lokaal bekeken

Vereniging Milieudefensie, Amsterdam, tel. 00.31.20.622.13.66., 1997, 58 p., 25 gulden (excl. verz. kost), te bestellen via MilieuBoek (zie kader).

De lokale agenda voor duurzame ontwikkeling, ontstaan in Rio in 1992, kent wereldwijd groeiende toepassing. In Nederland gaat het om 165 gemeenten, in Vlaanderen kan je de deelnemende gemeenten voorlopig nog op één hand tellen. Samen met maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers wordt duurzame ontwikkeling lokaal ingevuld. Twee minpunten bij deze invulling zijn het onvoldoende rekening houden met de hoeveelheid hulpbronnen die verbruikt worden en met de sociaal-economische dimensie van duurzame ontwikkeling. Deze twee elementen komen via concreet beleid in Nederlandse gemeenten aan bod in deze publicatie.

Safety-security-environment: de Benelux gids voor veiligheid, beveiliging, hygiëne en milieu, editie 1998

Editus Belgium nv, Brussel, tel. 02/345.90.70., 544 p., ISSN 0075-6636.

Een gespecialiseerde adressengids, waarin een aanzienlijk deel milieu-ondernemingen een plaatsje kregen. Ingedeeld in algemene milieubruike, water, bodem, lucht, afval, meetinstrumenten en energiebesparing.

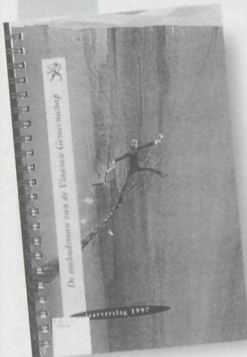
Regionale en sectorale analyse van de bedrijfsprestaties: op basis van de balanscentrale van de Nationale Bank van België

Uitgave van deze CD-ROM, SERV, Brussel, tel. 02/217.07.45., 1998, 750 fr.

Deze cd-rom dient ter vervollediging van een sectorale en regionale analyse van de Vlaamse economie en bevat gegevens van de prestaties van de bedrijven. De basisgegevens zijn deze van de balanscentrale (editie juli 1996, boekjaar 1994), die de SERV gebruikt om de prestaties van de Vlaamse economie op sectoraal en gemeentelijk niveau te analyseren. Je kan op deze cd-rom zowel het studierapport zelf consulteren als interactief zoeken naar gegevens van bepaalde bedrijfssectoren op een te kiezen geografisch selectieniveau.

Martine Langen

De ombudsman van de Vlaamse gemeenschap: jaarverslag 1997

Jan Goorden, Brussel, tel. 02/507.50.70., fax 02/507.55.88, 1998, 199 p.

Nu de Vlaamse ombudsman opnieuw examen moet doen en deze ombudsfunctie voortaan door het Vlaamse parlement gecontroleerd wordt, biedt dit jaarverslag ook een evaluatie van vijf jaar ombudsfunctie. Zoals steeds heeft de ombudsman aandacht voor de belangrijke openbaarheid van bestuursdocumenten. Verder aanbevelingen rond o.m. de deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, de heffing op afvalwater, ruimtelijke ordening en wegeninfrastructuur.

BBL-BIB NU OOK TE VINDEN OP INTERNET!

Vanaf nu kan je rondneuzen in onze bibliotheek zonder van je luie stoel op te staan. Uiteraard heb je een PC en een aansluiting op Internet nodig, alhoewel je internet ook kan raadplegen in de meeste openbare bibliotheken.

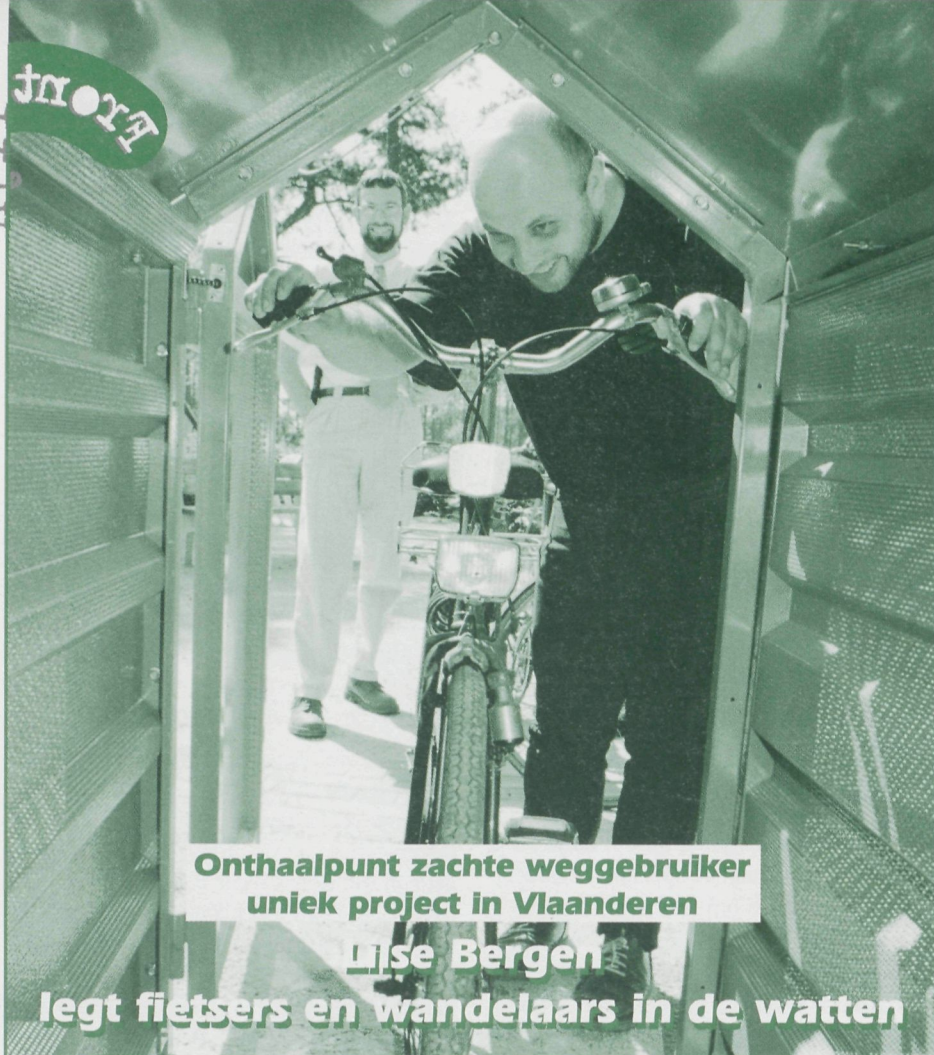
Dankzij EMIS, het Energie en Milieu InformatieSysteem voor het Vlaamse gewest, kan je nu ook de BBL-bibliotheek op het Internet doorkruisen via het adres

http://www.vito.be/emis/bond_bl/bib.html

Indien je bepaalde boeken wil raadplegen, zal je toch nog een bezoekje aan onze bibliotheek moeten brengen. Noteer het rubrieknummer en het boeknummer en kom langs op maandag of dinsdag. Beperkte documentatievragen kunnen opgestuurd worden. Veel surfplezier!

Lilse Bergen

**Onthaalpunt zachte weggebruiker
uniek project in Vlaanderen**

Lilse Bergen

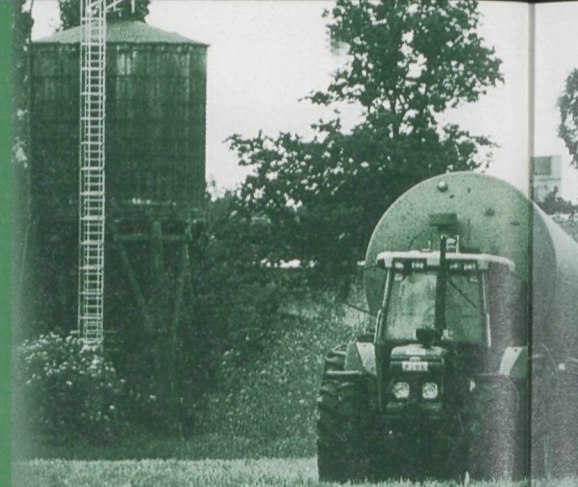
legt fietsers en wandelaars in de watten

BBL-medewerker Jan Van Herk glundert wanneer hij zijn fiets opbergt in één van de nieuwe fietskluizen van de Lilse Bergen. Goed voor milieu én de eigen fysieke conditie...

Het recreatiedomein Lilse Bergen in Gierle is zo goed als klaar met een nieuw project rond fietstoerisme. Het recreatiedomein installeerde een heus onthaalpunt voor fietsers, wandelaars en mountainbikers. Een uniek project in Vlaanderen dat loopt in samenwerking met Bond Beter Leefmilieu. BBL stelde het onthaalpunt publiek voor in het kader van de Week van de Zachte Weggebruiker.

Het onthaalpunt is bedoeld als middelpunt van beweging. Langs Lille lopen alle recreatieve fiets- en wandelwegen in de gemeente. Met het fietsonthaalpunt kunnen recreanten hun auto veilig achterlaten en vertrekken voor een fiets- en wandeltocht. Het onthaalpunt bestaat uit een infostand met panelen

over de bestaande fiets- en wandelroutes. Daarnaast staan er een schuilhutje, zitbanken, stallingen voor mountainbikes en een milieustraat waar in verschillende containers afval kan worden gegooid. Uniek zijn ook de fietskluizen, voor wie na een fietstochtje nog even wil gaan zwemmen maar zijn dure fiets niet onbeschermd wil achterlaten. Met deze investering wil de Lilse Bergen ook het autogebruik afremmen en mensen ertoe aanzetten met de fiets naar het domein te komen. In een volgende fase wil de uitbater een autovrije camping. Op dat kampeergedeelte krijgt elke plaats een paal waar de fiets kan worden vastgemaakt. Het onthaalpunt is voor Bond Beter Leefmilieu een voorlopige bekroning op het werk. BBL-medewerker Dirk Van Regenmortel: "We stimuleren recreatiedomeinen reeds enkele jaren om te werken aan het leefmilieu door bijvoorbeeld de verkeersstromen terug te dringen. Lilse Bergen speelt op het vlak van de mobiliteit een voorhoederol. Op het domein wordt het autoverkeer reeds jarenlang geweerd en ook op de camping wordt de auto-overlast aangepakt". BBL rekent erop dat het voorbeeld van Lilse Bergen ook elders in Vlaanderen navolging zal krijgen.

Een verbrandingsoven voor mest die een kwart miljoen voorzien. Als het van een handvol West-Vlaamse veldkorten werkelijkheid. Al vinden wij het alvast een beetje op te warmen met een zonneboiler.

West-Vlaamse varkensmest

"Mestverwerking"

geen oplossing voor

Dat er in Vlaanderen meer varkens dan mensen zijn, is reeds lang geweten. West-Vlaanderen met z'n intensieve veehouderij scoort echter nog hoger. De provincie kampt reeds jarenlang met de hoogste mestoverschotten in Vlaanderen. Het huidige mestactieplan kan de daaraan verbonden problemen al lang niet meer de baas. De Europese nitraatrichtlijn wordt met de huidige normen niet gehaald. Nu een strenger mestbeleid onafwendbaar is en een mogelijk inkrimping van de veestapel op termijn bespreekbaar is, zet de agro-industrie alles in op mestverwerking.

In West-Vlaanderen duiken dan ook reeds de eerste concrete projecten op. De Groep Danis wil drijfmest via pyrolyse herleiden tot een droog product dat opnieuw zijn afzet moet krijgen in de kunstmestnijverheid. Verder willen de West-Vlaamse elektriciteitsmaatschappij (WVEM) en twaalf veevoederbedrijven bij Oostende jaarlijks het droge deel van 800.000 ton varkensmest verbranden om stroom te gaan produceren. Een verbrandingsinstallatie moet daarbij een kwart miljoen Vlamingen van elektriciteit voorzien. In buurlanden zoals Groot-Brittannië draaien al verschillende elektriciteitscentrales op kippenmest. Het met mestoverschotten kampende West-Vlaanderen wil nu met zo'n 'organische elektriciteitsinstallatie' aan de slag voor de verwerking van varkensmest. De WVEM en de veevoederbedrijven richtten daarvoor samen met de Vlaamse Milieuholding onlangs de firma Biopower op. Biopower wil al over enkele maanden de grootschali-

...kwart miljoen Vlamingen van electriciteit moet
...Vlaamse varkensboeren afhangt, is dit binnen-
...alvast een stuk smakelijker om ons douchewater

ensnest wordt elektriciteit verwerking voor mestprobleem"

ge mestverbrandingsoven gaan bouwen. Kostenplaatje van het geheel is drie miljard frank. Toch achten de partners het experiment rendabel.

BBL-beleidsmedewerker Bart Martens is allesbehalve gerust in dit opmerkelijke mestplan. "Dit plan is het doorschuiven van het mestprobleem naar andere terreinen. Een deel van de gewraakte stikstoffen uit mest gaat nu gewoon de lucht in via de omstreden verbrandingsovens. Het natte deel van de mest zou overigens in zee worden geloosd. Dagelijks zouden zo honderden kilogram stikstofzouten in zee worden geloosd. Deze stikstofzouten zullen daar omgezet worden in nitraten en aanleiding geven tot grote algenbloei. De zee wordt een grote groene soep. Eens de vergunningsaanvraag bij de bevoegde instanties binnenloopt, zullen wij het project inhoudelijk volledig kunnen beoordelen.

Voor Bart Martens staat het volgende alvast als een paal boven water: "Met mestverwerking alleen kunnen nooit alle negatieve gevolgen van het teveel aan dierlijke mest in Vlaanderen worden weggevoerd. Mestverwerking kan wel het nutriëntenprobleem aanpakken, maar is geen oplossing voor de ammoniakuitstoot in de lucht en dus voor de verzuring. Een milieuverantwoorde aanpak van de mestproblematiek kan dan ook niet zonder volumemaatregelen".(DJ)

Twaalf Blauwe Vlaggen voor zwembad en jachthavens

"Kuststranden op weg naar eerste wimpel in '99"

De uitreiking van de Blauwe Vlag is stevast een plezierige gebeurtenis. Dat was dit jaar niet anders. VMM-administrateur generaal Frank Van Sevenoooten (r) kijkt alvast geamuseerd toe hoe de Oostendse burgemeester Van de Castele bezorgd maar vastberaden de eerste Blauwe Vlag hijst. Terwijl de Oostendse milieuschepen letterlijk een oogje in het zeil houdt. Je weet maar nooit wat er plots uit de zeelucht komt vallen...

Acht zwembad en vier jachthavens in Vlaanderen ontvingen begin juni een Blauwe Vlag. De Blauwe Vlag is een Europese campagne die zwembad en jachthavens bekroont omdat ze voldoen aan strikte criteria inzake zwembadkwaliteit, afvalinzameling, veiligheidsvoorzieningen en milieu-educatie. Bond Beter Leefmilieu verzorgt het Vlaamse luik van de actie.

Begin juni ontvingen 1927 stranden en binnenwateren en 572 jachthavens in 19 Europese landen - van Finland tot Bulgarije - deze gegeerde milieuonderscheiding. In Vlaanderen vielen volgende zwembad in de prijzen: grote en kleine plas De Lilse Bergen (Lille), Ark van Noë (Kasterlee), Campina Strand (Dessel), Heidestrand (Zonhoven), Diepvennen (Londerzeel), Hofstade (Zemst), De Vijvers (Averbode) en Klein Strand (Jabbeke). De vier bekroonde jachthavens zijn Schoten Yacht Club (Schoten), Heerenlaak Jachthaven (Maaseik), De Spaanjerd Jachthaven (Ophoven) en North Sea Yacht Club (Oostende). De Blauwe Vlaggen worden uitgereikt op basis van controles van vorig jaar. De onderscheiding is een kwaliteitslabel voor de recreant en de uitbater,

die wordt aangezet tot concrete milieuge-richte inspanningen.

Merkwaardig is dat de Vlaamse kust ook dit seizoen uit de boot valt. Slechts 8 van de 39 strandwaterzones voldeden in 1997 aan de strengste Europese richtwaarden die gelden als basis voor het behalen van een Blauwe Vlag. Het gaat over alle zeven stranden van Knokke en het strandwater van Sint-Laurens Westende. Wanneer de Europese richtnormen inzake zwembadkwaliteit genomen worden als maatstaf scoort België met 20,5 procent daarmee het slechtst in heel Europa. Wanneer de wettelijke normen genomen worden, voldoet België met 100 procent het best van heel Europa. BBL hoopt dat door de gerichte inspanning inzake afvalwaterzuivering in de toekomst meer stranden zullen voldoen aan de strenge Europese richtwaarden. Misschien wapperen dan in 1999 wel de eerste blauwe wimpels aan onze kust.

Danny Jacobs

PROCTER & GAMBLE

kwaliteitsprodukten gemaakt met zorg voor het milieu

Milieubeleidsverklaring van Procter & Gamble

Procter & Gamble vervaardigt hoogwaardige producten die beantwoorden aan de wensen van de consumenten.

Daarbij worden de volgende milieubeleidslijnen gevolgd :

- Producten en verpakkingen moeten veilig zijn voor de consument en het leefmilieu.
- Hierbij wordt het effect op het milieu zoveel mogelijk beperkt of voorkomen, zowel bij vormgeving, productie, distributie, gebruik en afvalverwerking.
- Bestaande milieuwetgeving wordt gerespecteerd en onderzoek wordt gedaan naar mogelijkheden om verder te gaan dan wat de wet voorschrijft.
- De uitvoering van het milieubeleid wordt voortdurend gecontroleerd en op vooruitgang geëvalueerd.
- Informatie over de milieuimpact van producten en verpakkingen wordt verspreid binnen en buiten het bedrijf.
- Het milieubeleid is geïntegreerd in de verantwoordelijkheid van elke werknemer.
- Het milieubeleid wordt ondersteund door een aangepaste organisatie, de nodige middelen en werkprogramma's.

**Dit milieubeleid geldt voor alle producten
van Procter & Gamble :**

o.a. Ariel • Dash • Dreft • Lenor • Vizir • Mr. Proper
Viakal • Pampers • Always • Demak'Up • Tempo
Pantene • Vicks • Pétrole Hahn • Oil of Olaz
Head & Shoulders • Camay

ALS EEN PAAL BOVEN WATER!

Tijdens de zomer controleert de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), in opdracht van de Gezondheidsinspectie, voortdurend de kwaliteit van het zwemwater.

Zowel aan de kust als in het binnenland.

Of het gezond is om te zwemmen, lees je op de informatiepalen bij het water.

Voor meer uitleg, vraag de brochure:

Vlaamse Milieumaatschappij
Postbus 10 - 9300 Aalst

**VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ**

GEZONDHEIDSINSPECTIE

Omzendbrief van minister Kelchtermans geeft meer uitleg omtrent het houden van dansactiviteiten.

In het Belgisch Staatsblad van 15 april 1997 verscheen een omzendbrief van minister Kelchtermans betreffende de toepassing van de Vlaremsubrubriek 32.1 'Feestzalen en lokalen met een dansgelegenheid'. Deze brief van 20 maart 1997 is bedoeld om meer duidelijkheid te brengen rond de interpretatie van deze Vlaremrubriek. Meer in het bijzonder wil de omzendbrief toelichting verschaffen bij 'de totale oppervlakte van een feestzaal' en omschrijven wat er precies wordt bedoeld met 'occasionele dansactiviteiten'.

Er viel de voorbije maanden nogal wat juridisch getouwtrek te noteren omtrent de organisatie van feesten en evenementen. Zo was er in Hasselt nogal wat te doen rond het verbod voor de organisatie van een megaparty bij gebrek aan de nodige vergunningen. Het gaat hier duidelijk om een materie waar men te doen heeft met twee partijen. Enerzijds is er diegene die zoveel en zo makkelijk mogelijk feest wil vieren, anderzijds zijn er ook mensen die de feestvierders en alles wat ze met zich meebrengen (lawaai, afval,...) liever zien komen dan gaan. Omdat nogal wat jeugdverenigingen en -huizen vreesden dat ze door de recente rechtspraak verplicht zouden worden om voor elke fuif een milieuvergunning aan te vragen, zochten ze hun toevlucht bij CVP-voorzitter Marc Van Peel. Die beloofde om een voorstel uit te werken zodat het voor jeugdbewegingen eenvoudiger wordt om hun fuiven te organiseren. Wordt zeker vervolgd.

Kermis of carnaval?

Maar hier willen we het dus hebben over de Omzendbrief die minister Kelchtermans al in '97 rond deze thematiek opstelde. De toepassing van de subrubriek 32.1 bleek aanleiding te geven tot uiteenlopende interpretaties. Door middel van de omzendbrief wil men een meer eenduidige interpretatie tot stand te brengen. Deze Vlaremrubriek heeft het over feestzalen en lokalen met een dansgelegenheid met een totale oppervlakte van 100m² of meer. Eenmalig georganiseerde dansactiviteiten in tenten of lokalen waarin dansactiviteiten worden georganiseerd die gekoppeld zijn aan bijzondere gelegenheden zoals kermissen, carnavals,... vallen niet onder deze Vlaremrubriek.

Een eerste interpretatieprobleem betreft de oppervlakte van de lokalen. Het is niet de oppervlakte van de dansvloer die bepalend is voor het toepassingsgebied van deze rubriek, maar wel de totale oppervlakte van de hele inrichting. Dus

alle plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek. Dit impliceert dat een feestzaal die niet over een dansgelegenheid beschikt of maar een totale oppervlakte heeft van minder dan 100m² niet over een vergunning dient te beschikken. Een ander interpretatieprobleem betreft de betekenis van de uitzondering voor 'lokalen waarin enkel dansactiviteiten gekoppeld aan bijzondere gelegenheden zoals kermissen, carnavals, e.d. worden georganiseerd'. Dit zijn lokalen of feestzalen waar 'occasioneel' dansactiviteiten kunnen plaatsvinden. Dit occasioneel gebruik wordt verder uitgelegd aan de hand van volgende criteria. Er mogen maximaal 12 dansgelegenheden per jaar en maximaal 2 dansgelegenheden per maand worden gehouden. Het totaal van deze dansgelegenheden mag maximaal 24 dagen per jaar bestrijken. Indien een dansgelegenheid over twee dagen (avonduren + vroege morgen) is gespreid, dient voor deze gelegenheid twee dagen gerekend te worden. Wanneer men aan deze criteria voldoet, dan moet men dus niet over een vergunning te beschikken.

Verder geeft de omzendbrief nog enkele andere voorbeelden van bijzondere dansgelegenheden. Naast kermissen en carnavals heeft men ook nog een schoolfeest, een jaarfeest van een vereniging, een huwelijksfeest, een 25-jarig bestaan enz.

Geluidsnormen blijven geldig

Ten slotte herinnert de minister er ook aan dat er ook voor de niet vergunningsplichtige inrichtingen geluidsnormen van toepassing zijn. Met name de bepalingen van het koninklijk besluit van 24 februari 1977 houdende vaststelling van geluidsnormen voor muziek in openbare en private inrichtingen. Deze bepalingen gelden voor de geluidshinder voortgebracht door elektronisch versterkte muziek.

De omzendbrief heeft nu reeds zijn sporen nagelaten bij bepaalde feestzalen en lokalen. Verschillende lokalen hebben beslist om aan de criteria van de omzendbrief te voldoen. Er worden in deze lokalen dus niet meer dan 12 dansgelegenheden per jaar gegeven. Helaas staat dit wel op papier maar worden er in werkelijkheid heel wat meer feestjes gehouden dan is toegestaan. De controle op de naleving van deze criteria is moeilijk en zeker voor verbetering vatbaar. Een eerste stap in de goede richting kan worden gezet door geplande evenementen te onderwerpen aan een registratieplicht bij de gemeentelijke of stedelijke milieudienst.

Wat er ook van zij, feestvieren moet kunnen en mag niet teveel papierwerk met zich meebrengen, maar het moet wel voor iedereen leuk blijven.

Sofie Meirens

Vakantie in aan-
tocht? Examens ach-
ter de rug? Dan biedt
Milieurama u de kans om
die eerste vrije uurtjes eens
op een 'andere' manier in te vul-
len. U was altijd al geïnteresseerd
om eens die Milieurama-puzzel in te
vullen maar u kwam er nog nooit
toe? Dan hebben wij één advies:
'grijpen die kans'. Het principe is een-
voudig: roostertje invullen, letters uit
de groene vakjes overplaatsen naar
het rooster én insturen die handel.
Stuur uw oplossing naar ons adres:
Bond Beter Leefmilieu, Milieurama-
puzzel, Tweekerkenstraat 47, 1000
Brussel. U kan al aardig uit de voeten
met elektronische post? Mooi zo!
Mail ons dan uw oplossing naar
bblv@pophost.eunet.be Misschien
krijgt u met wat geluk één van onze
boekenpakketten thuisbezorgd.

Dirk Serneels

Inheemse vogel	Woonboot	Gemeente v/d prov. Antw.	Voorzetsel	Begrensd gebied	Kaukengerel
Inheemse plant		Jonge paling	Insectenbeet	Persoonlijk voorimwd	Toekomstige gemeenschap-pelijk muur
Vlaktetaat	Bergplaats Honderd jaar	Ongevuld Frans mode- ontwerper	Fine fleur Gemeente in Limburg	Duitse zender	Onder andere Lichtjes scheel
Gelofte		Familieid insect	Verdichte wordtel	Verpakkings- materiaal	Lengtemaat
Dieren- lichaamsdeel		Hard klinkend	Houten schoetsel	Kortschrift	
Drukkend warm			Honigbij Schop		
Bezittelijk voornaamwoord	Zeer groot wezen	Rivier in Siberië			
Reeds	Jonge kat	Milieu- effecten- rapport			Scandina- vische munt
Val met een verende beugel		Van de Platina	Optelling Lumen		
UNO milieu- programma (afk.)		Natuur- bescher- mingsactie Limburg		Muzieknoet	
Zangvogel					

V S

advertentie

Respecteert uw spaargeld uw zorg voor het milieu?

Stel u voor: u springt regelmatig in de bres voor de be-
scherming van een naburig natuurgebied, terwijl uw bank
uw spaarcen ten investeert in een prestigeproject waar
ettelijke hectaren bos voor moeten wijken. Het kan: de
meeste banken staren zich immers blind op de winst en
hebben lak aan uw principes.

**Al 14 jaar lang bewijst Netwerk Vlaanderen vzw dat het
ook anders kan.** Voor Netwerk is geld geen doel op zich,
maar een instrument voor maatschappelijke ver-
nieuwing. Daarom heeft Netwerk in samen-
werking met de **ASLK** het **Krekelsparen**
ontwikkeld. Een Krekelspaarrekening

Imagine

biedt u het gewone rendement plus **100% zekerheid dat uw
geld op een verantwoorde manier belegd of geïnvesteerd
wordt:** niet in wapenhandel, kernenergie, dierproeven, cri-
minele activiteiten of schending van mensenrechten, wel in
bedrijven en organisaties die uw principes delen. Netwerk
ontvangt bovendien voor elke Krekelspaarder een vergoe-
ding van de ASLK. Met dat geld ondersteunt Netwerk al
meer dan 400 geëngageerde projecten in Vlaanderen, met
advies, giften en goedkope leningen.

**Wil u de 11.271 ste Krekelspaarder (m/v)
worden?** Loop dan even langs bij uw
plaatselijk ASLK-kantoor of **bel ons.**

Anders omgaan met geld

(02) 201 07 70

Netwerk Vlaanderen vzw, Vooruitgangstraat 333 bus 9, 1030 Brussel, (02) 201 07 70, fax (02) 201 06 02

Milieu en gezondheid zwaarste slachtoffer van atoomwaan

Atoomproeven zorgen wereldwijd voor 430.000 kankerdoden

*De voorbije weken werd de wereld
andermaal opgeschrikt door het
onbeschofte aanzwengelen van de
nucleaire bewapeningswedloop.
Zowel India als Pakistan vonden het
nodig om enkele ondergrondse kern-
proeven te organiseren. In tegenstel-
ling tot wat wel eens wordt beweerd,
vormen deze kernproeven een bijzon-
der groot gevaar voor het mondiale
leefmilieu...*

Bond Beter Leefmilieu (BBL) was dan ook stevast van de partij bij de protestacties die ook in ons land werden georganiseerd naar aanleiding van die recente atoomproeven door India en Pakistan. De acties worden ook bij ons gecoördineerd door Abolition 2000, een internationaal netwerk van organisaties dat ijvert voor een totale eliminatie van kernwapens. De verspreiding of proliferatie van kernwapens kent reeds een lange geschiedenis. Eigenlijk is het kernwapenprogramma van het ene land steeds weer een reactie op dat van een ander land. Zo was het Amerikaans kernwapenprogramma zoals bekend een reactie op nazi-Duitsland, reageerde Rusland op de nucleaire ontwikkelingen in de VS en, recent nog, vond Pakistan het nodig om met een kernproef te reageren op recente nucleaire experimenten van India. India liet voor het eerst uit zgn. 'vreedzame doeleinden' een nucleaire bom exploderen op 18 mei 1974. Ze had een explosieve kracht van 12 kiloton, zowat vergelijkbaar met de bom die boven Hiroshima ontplofte. De test vond plaats in Pokhran, in het westen van Rajasthan. Hiermee reageerde India eigenlijk op de eerste Chinese kernproef van 1964.

Abolition 2000, een internationaal netwerk van organisaties dat ijverd voor een totale eliminatie van kernwapens, organiseerde ook in ons land acties tegen de recente kernproeven.

2,4 miljoen slachtoffers

Maar zoals gezegd blijven dergelijke atoomproeven niet zonder gevaar. "Bij elke kernexplosie komen massa's radioactieve stoffen vrij waarvan sommigen nagenoeg eeuwig gevaarlijk blijven", zegt Eloi Glorieux, woordvoerder van de Belgische afdeling van Abolition 2000. Tijdens de vele bovengrondse kernproeven die de officiële kernmachten jarenlang hielden, werden grote hoeveelheden radioactieve materialen over de hele wereld verspreid. Zo berekende de Internationale Vereniging van Artsen voor de Preventie van Atoomwapens (IPPNW) dat deze atmosferische kernproeven tegen het einde van de eeuw wereldwijd 430.000 kankerdoden zullen veroorzaken hebben. Op langere termijn verwacht IPPNW zo'n 2,4 miljoen slachtoffers als een rechtstreekse gevolg van de radioactieve fallout.

1 op 3 mislukt

Om de impact van de bovengrondse atoomproeven enigszins in te perken, werd in 1963 het Partieel Teststopverdrag ondertekend. "Vanaf dan mochten er nog enkel ondergrondse kernproeven gehouden worden", licht Eloi Glorieux toe. "Bij atoomproeven in diepe ondergrondse schachten, zoals deze die India en Pakistan onlangs verrichtten, is het de bedoeling dat de radioactieve materialen in de ondergrond blijven vastzitten. Maar dat is de theorie. De praktijk leert dat bijvoorbeeld bij ongeveer éénderde van de Amerikaanse ondergrondse kernproeven in de Nevadawoestijn radioactieve stoffen uit de tunnel in de atmosfeer werden geventileerd". Zo werd bij een ondergrondse kernproef op 10 april 1986, na het falen van de veiligheidsafsluiting van een proeftunnel op de Nevada Test Site, tot op 80 km van het testgebied in verhoogde mate het radioactieve xenon-80 aangetroffen. "Wanneer de VS, met al hun ervaring, er al niet in slagen om de verspreiding van radioactiviteit te voorkomen", vraagt Eloi Glorieux zich af, "Dan moeten we de officiële mededelingen van de Indische en Pakistaanse autoriteiten dat hun kernproeven geen enkele milieu-impact hebben, wel met meer dan één korreltje zout nemen".

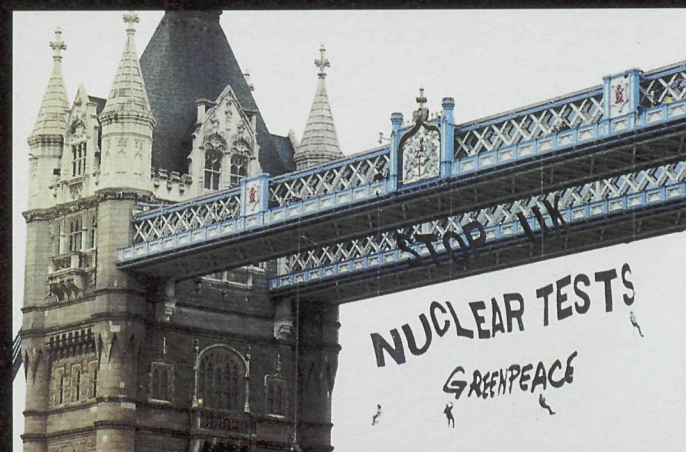
Eeuwenlange nawerking

Radioactieve elementen die veelvuldig bij een kernexplosie vrijkomen zijn o.a. jodium-131, cesium-137, strontium-90 en plutonium-239 en -240. "Jodium-131 is een vluchtige stof die zich makkelijk over grote afstanden laat verspreiden en bij inademing of inname schildklierkanker veroorzaakt", legt Eloi Glorieux uit. "Strontium-90 en cesium-137 blijven minstens 300 jaar gevaarlijk. De eerste stapelt zich bij voorkeur op in

Volgens Abolition 2000 kan ook België een belangrijke bijdrage leveren aan de strijd tegen atoomwapens. Bijvoorbeeld door de organisatie van een conferentie rond het thema.

het beendergestel, waar het botkanker en leukemie veroorzaakt, de tweede kan zich in alle organen van het lichaam opstapelen, maar heeft een specifieke voorkeur voor de spieren, de lever en de milt". Maar ook en vooral plutonium is een gevaarlijk goedje. Binnen medische kringen wordt algemeen aanvaard dat inademing van amper enkele microgram (miljoensten van een gram) gegarandeerd longkanker veroorzaakt. Het duurt zo'n kwart miljoen jaar vooraleer de stralingsintensiteit van het vrijgekomen plutonium is uitgedoofd. Plutonium is een kunstmatige radio-isotoop die uit zichzelf niet in de natuur voorkomt. Het ontstaat enkel bij het splijten van uraniumkernen in een kernreactor of bij een atoomexplosie. Het plutonium dat zich via kernproeven in het milieu verspreidt, raken we dus nooit meer kwijt. Het blijft 250.000 jaar lang het welzijn en de gezondheid van de volgende 7.000 generaties hypothekeren...

Bodem raakt beschadigd

Naast de rechtstreekse ventilatie in de atmosfeer, kan er bij ondergrondse kernproeven nog op een andere manier radioactiviteit in de omgeving terecht komen. Eloi Glorieux: "Door de immense hitteontploffing en massale explosiekracht van een ondergrondse kernontploffing treden breuken op in de bodem. Via migratie van radioactieve stoffen langs de ondergrondse waterreservoirs kunnen de eeuwig stralende radioactieve elementen na verloop van tijd weer aan de oppervlakte komen". Momenteel bestaat er nog weinig inzicht in de wijze waarop bijvoorbeeld plutonium zich op die manier op lange termijn verplaatst. Maar het staat wel vast dat een dergelijke migratie bijzonder kritiek is in bijvoorbeeld de broze ondergrond van de koraalatols, zoals deze van Moruroa en Fangataufa, waar Frankrijk tot voor kort ondergrondse kernproeven verrichtte. Ook de Indische en Pakistaanse woestijnbodems, waar recent de atoomproeven werden georganiseerd, zijn bijzonder broos van aard. En dus stapelen de risico's zich op. De lange-termijneffecten van deze radioactieve pollutie zijn vrijwel onmogelijk te bestrijden.

China en VS 'hofleveranciers'

Volgens Abolition 2000 zijn de Indische en Pakistaanse atoomproeven het rechtstreekse gevolg van de overdracht van zogenaamde civiele nucleaire technologieën. "Jarenlang hebben Westerse bedrijven aan beide landen kennis en installaties voor kerncentrales geleverd", weet Eloi Glorieux. Naar schatting kan India per jaar 75 tot 200 kg plutonium produceren, dat is ongeveer 5 keer zoveel als nodig is voor de kernreactoren. Geschat wordt dat India over ongeveer 400 kg wapenplutonium beschikt, genoeg voor zo'n 65 kernwapens. Het land heeft ook raketten ontwikkeld om die kernwapens te lanceren. In de jaren '60 bezorgden de Verenigde Staten rakettechnologie en in '95 kocht India 3 raketten van Rusland. Bovendien heeft India ook een actief atoomduikboot-programma. Maar ook Pakistan kan een aardig nucleair rapport voorleggen. In '92 verklaarde de Pakistaanse Minister van Buitenlandse Zaken Sharyar Kahn dat Pakistan in staat is om ten minste één kernwapen te ontwikkelen. In '94 werd nog maar eens bevestigd dat Pakistan in staat is om kernwapens te maken. Naar schatting heeft Pakistan genoeg hoogverrijkt uranium en plutonium om ongeveer 13 tot 15 kernbommen te maken. Het plutonium wordt geproduceerd in de kerncen-

België betrokken partij

bij aanmaak Pakistaanse kernbom

Uiteraard kwam ook de Pakistaanse kernbom niet zomaar 'uit de lucht' vallen. Blijkt dat ook hier nogal wat grootmachten een aardig handje toestaken. Ook België en Nederland lieten zich niet onbetuigd...

- Frankrijk heeft in de jaren '70 informatie verschaft aan Pakistan over opwerkingstechnologie. Canada heeft natuurlijk uranium en zwaar water geleverd. Met deze reactor werd waarschijnlijk plutonium geproduceerd.
 - De kennis over de verrijking van uranium werd opgedaan bij Urenco in Nederland. Dit bedrijf verrijkt natuurlijk uranium tot laagverrijkt uranium dat gebruikt wordt in gewone kerncentrales. Maar dezelfde technologie kan toegepast worden voor het produceren van hoogverrijkt uranium waarmee een kernbom kan gemaakt worden. Deze informatie werd verzameld door Abdul Qader Kahn, de zgn. vader van de Pakistaanse bom. Kahn heeft ook in België gestudeerd aan de KU Leuven, waar hij een doctoraat behaalde in 1972.
 - Duitsland heeft midden de jaren '80 illegaal nucleaire componenten geleverd, alsook de plannen voor een kernreactor die 10kg plutonium per jaar kan produceren.
 - Eind de jaren '70 werd onder Amerikaanse druk de nucleaire samenwerking van Canada, Frankrijk en Duitsland met Pakistan vermindert.
 - China zou informatie verschaft hebben over het ontwerp van een kernwapen.
- (bron: Greenpeace)

trale van Khusbab in de provincie Punjab. Deze reactor, die door China werd geleverd, wordt op geen enkele manier door het Internationaal Atoom Energie Agentschap (IAEA) gecontroleerd. Het is dan ook mogelijk dat in deze reactor, naast plutonium, ook tritium wordt geproduceerd. Dit tritium kan gebruikt worden voor het 'boosten' of het vergroten van de kracht van een kernwapen.

Wat doet België?

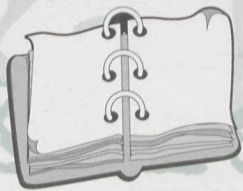
De recente atoomproeven van India en Pakistan leggen vooral ook een hypotheek op de uitvoering van het Algemeen Test Stop Verdrag (CTBT). In 1996 ondertekenden 149 landen dat Algemeen test Stop Verdrag na het wereldwijde protest tegen de Chinese en Franse kernproeven in 1995-1996. Maar vooreer het verdrag ook effectief van kracht wordt moeten de parlementen van de 44 landen die het ondertekenden, dit verdrag ook ratificeren. Onder hen ook alle 5 de kernwapenstaten. Tot nu toe hebben nog maar 13 landen het verdrag geratificeerd. Door de Indiase en Pakistaanse kernproeven dreigt deze ratificatie nu veel moeilijker te gaan en dreigt dus het Algemeen Test Stop Verdrag niet van kracht te worden. Voor alle duidelijkheid, India en Pakistan hebben het CTBT niet ondertekend... Voor Abolition 2000 is het duidelijk dat er dringend werk moet worden gemaakt van een definitieve ondertekening van dit Algemeen Test Stop Verdrag. "En ons land kan daarin zeker een belangrijke rol spelen", besluit Eloi Glorieux. "Bijvoorbeeld door een internationale conferentie te organiseren waarbij over deze thematiek wordt onderhandeld. Een beetje naar analogie met de voortrekkersrol die ons land speelde in het internationale verbod op het gebruik van anti-persoonsmijnen. Op die manier kan België een belangrijke bijdrage leveren aan een internationale eliminatie van alle atoomwapens".

Piet Decoster
foto's: Greenpeace

Vanwaar haalde India de kennis en het materiaal?

In 1960 leverden de V.S. en Canada aan India een kernreactor en uraniumpijpstof. Door bestraling in de kernreactor wordt plutonium gevormd. Later werden door de V.S. en Frankrijk assistentie verleend voor de bouw van een pilootinstallatie voor de 'opwerking' van splijtstof in Prefre. Door deze opwerking kan het plutonium uit de bestraalde splijtstof worden gehaald. Plutonium is de splijtstof voor een kernwapen.

- In 1966 werd de opwerking gestart. Bij de kernproef van 1974 werd dit plutonium gebruikt om het kernwapen te maken.
 - Frankrijk hielp van 1973 tot 1978 bij de bouw van een grote nucleaire opwerkingsfabriek in Tarapur en bezorgde India van 1983 tot 1993 uranium.
 - De Sovjetunie leverde zwaar water voor de reactoren in Rajasthan.
 - Momenteel beschikt Indië over een uraniumverrijkingsinstallatie en 10 kernreactoren.
- (bron: Greenpeace)

Kalender

De Kaaihoeve zet zijn deuren open

Van 21 tot 26 juni organiseert het Provinciaal Natuureducatief Centrum De Kaaihoeve een themawEEK rond de vallei van de Bovenschelde. Een hele week lang staan er diverse activiteiten op het programma. Zo kan je tijdens de opendeurdag van 21 juni deelnemen aan een begeleide fietstocht en wandeling. Op 24 juni kunnen geïnteresseerden een hele dag lang een initiatie cursus natuur- en landschapsschetsen volgen. En om uit te blazen staat 's avonds dan een dia-voorstelling over de vallei van de Biebrza en de Narew (Polen) op het programma. Ook tijdens andere dagen staan diavoorstellingen rond diverse thema's op de agenda. Parallel met deze themawEEK loopt van 21 juni tot 30 september eveneens een kunsttentoonstelling over de twee valleigebieden.

i Provinciaal Natuureducatief Centrum De Kaaihoeve, Oude Scheldestraat 16, 9630 Meilegem (Zwalm), Tel. 055/49.67.96., Fax. 055/49.67.98.

Antwerps Milieufestival knutselt erop los...

ANTWERPS

MILIEUFESTIVAL

Op zaterdag 27 en zondag 28 juni wordt in Antwerpen al voor de derde keer het Milieufestival georganiseerd. Doorlopend is er een milieumarkt waar je kennis kan maken met verschillende verenigingen, bedrijven en openbare instellingen die actief zijn in de milieusector. Naast allerlei ludieke acts, straatanimatie,... vind je er een uitgebreid informatieaanbod van stands allerlei waar je, uiteraard, ook de obligate natuur- en milieuvriendelijke producten kan kopen. Ook kinderen worden op het Milieufestival extra verwelkomd, voor hen zijn diverse knutselactiviteiten voorzien. Uiteraard geen festival zonder muziek... En die belooft tijdens het Milieufestival bijzonder divers van aard te zijn. Van klassiek over tango tot pop.

i Milieudienst Stad Antwerpen
Tel. 0800/160.80

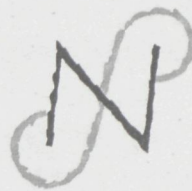
Zin om eens in de tuin van je buur te gaan rondneuzen? Hou dan alvast 27 en 28 juni vrij in je agenda want dan wordt het Open Tuinweekend van de Landelijke Gilden georganiseerd. Hun lokale afdelingen hebben verschillende wandel- en fietscircuits uitgestippeld langsheen allerlei mooie tuintjes overal in Vlaanderen. Maar wie dat wil kan ook een eigen parcours samenstellen.

Bezoek eens de tuin van een ander

Je kan er trouwens niet alleen terecht om gewoon even rond te kijken in de tuin, op diverse plaatsen worden ook allerlei artistieke, muzikale of animerende activiteiten georganiseerd. Een overzicht van alle activiteiten vind je in de 'Open Tuinen'-catalogus.

i Landelijke Gilden, Minderbroedersstraat 8, 3000 Leuven, Tel. 016/24.21.57., Fax. 016/24.21.87.

Op zoek naar karekiet en bruine kiekendief?

Dat het Meetjesland best wel één en ander te bieden heeft, kon u eerder al meerdere keren lezen in deze kolommen. We geven dan ook graag mee dat de Koninklijke Vereniging voor Natuur- en Stedenschoon op zondag 19 juli een zomerse krekentocht organiseert in het polderlandschap van het Meetjesland. Er wordt gewandeld tussen de polders, dijken en kreken met een overvloedige botanische rijkdom van o.m. berenklauw, engelwortel, riet en zwanebloem en diverse avifauna zoals fuut, blauwe reiger, meerkooier, bruine kiekendief, karekiet,...

i Natuur en Stedenschoon, Kon. Astridplein 24, 2018 Antwerpen, Tel. & Fax. 03/232.35.31.

Hoe gevaarlijk zijn radicale groene stromingen?

'Voeten in de aarde'. Dat is de titel van een eco-filosofische zomerweek die het ecologische collectief 'Aarde-Werk' van 2 tot 8 juli organiseert in het Molenhuis in het Waalse dorpje Bérisménil. Het is niet de eerste keer dat Aarde-Werk een dergelijke zomerweek opzet waar van gedachten wordt gewisseld over de vraag en noodzaak van een omvorming van onze industriële naar een ecologische maatschappij. Want dat is nu precies het uitgangspunt van 'Aarde-Werk': milieuvernieuwing wordt al te vaak beschouwd als een nevenprobleem van de welvaartsmaatschappij. Het milieuprobleem wordt wel aangepakt met allerlei beleidsplannen, gescheiden ophaling van afval, convenanten met de overheid,... maar stelt te weinig onze eigen waarden en levensstijl in vraag. Precies over deze vraag op welke manier we anders moeten gaan leven wordt tijdens deze zomerweek van gedachten gewisseld. Een aan-

tal radicale ecologische stromingen worden kritisch beschouwd. Wat hebben die radicale stromen te vertellen? Zijn dat soort stromingen gevaarlijk en een voorbode van een ecodictatuur voor de toekomst? Pro's en contra's worden eerlijk tegen mekaar afgewogen. Uiteraard wordt er tijdens de Zomerweek niet alleen van gedachten gewisseld. Er is binnen de prachtige omgeving ook ruimschoots tijd voor vrije tijd en ontspanning. En de vegetarische maaltijden worden verzorgd door 'Kokkerellen', een klein collectief dat instaat voor ecologisch verantwoorde én lekkere maaltijden.

i Elcker-Ik Leuven, K. Albertlaan 2, 3010 Kessel-Lo, Tel. 016/35.05.51.

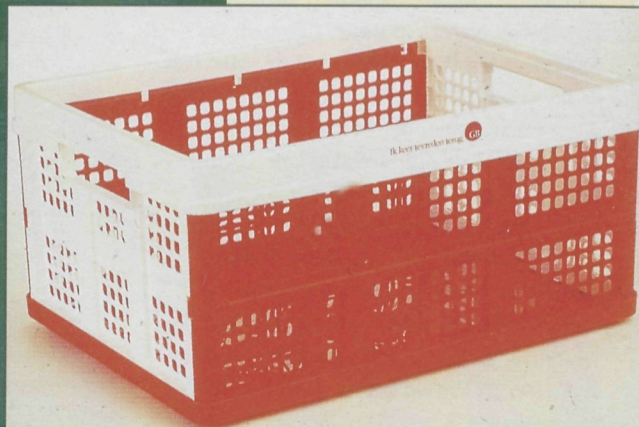
Milieubewust winkelen bij GB

Een goed begin is bij voorbaat reeds bedenken hoe je straks best je boodschappen mee naar huis zal nemen. Je hoeft niet noodzakelijk gebruik te maken van de gratis zakjes aan de kassa. Veel beter is je eigen boodschappentas van thuis mee te brengen of nog, je boodschappenkarretje als je te voet bent.

Boodschappentas vergeten? Geen probleem, schaf je een eco-box aan of maak gebruik van de herbruikbare tas. Wil je toch liever nog de gratis zakjes gebruiken, neem er dan niet te veel, in een zakje kan vaak meer dan je denkt!

Zorg er ook voor dat je ze thuis opnieuw gebruikt als vuilniszak voor de pedaalemmer, je spaart er échte vuilniszakken mee uit en ook het milieu vaart er wel bij!

Een alternatief:

De GB-ECO-BOX

Is een handig lichtgewichtplooi krat waarin je je boodschappen kan vervoeren.

Je kan hem herkennen aan zijn rode en witte kleur met GB-logo op de zijkanten en hij past precies in je winkelwagentje.

Het is een sterke "car"box (32l inhoud) die door de extra aangebrachte verstevigingen over een maximale draagkracht beschikt van 30kg.

Enkele tips?

- Zo'n eco-box in huis komt altijd van pas. Met z'n oneindige opbergmogelijkheden bewijst hij ook zijn diensten als je geen boodschappen moet doen!
- Kom je met de wagen naar je GB? Laat hem dan gewoon toegevouwen in de koffer liggen. Zo heb je hem steeds bij de hand als je gaat winkelen.
- Kom je met de fiets? Geen probleem! Bind hem vast met je snelbinder op je bagagedrager en klaar!

Hoe kom je aan zo'n eco-box?

- Je kan hem kopen voor een bedrag van 169,-Bef. Hij is te vinden ofwel gewoon in de rekken ofwel aan het onthaal.
- Je kan hem ook bekomen door 169 punten van je voordeelkaart in te ruilen.

Bij regelmatig hergebruik kan je er heel wat kassazakjes mee uitsparen (Per keer 3 à 4 zakjes), wat het milieu zeker ten goede komt.

Om onze klanten wat aan te geven en te belonen voor de inspan-

ningen die jullie leveren krijg je iedere keer je de eco-box gebruikt een extra punt op je voordeelkaart.

Succes ermee!

De herbruikbare tas

Is een stevige draagtas van PE die je kan aankopen voor 3 Bef. Elke keer je hem hergebruikt aan de kassa en dus geen gratis zakjes neemt om je boodschappen in te pakken, krijg je 1 punt op je voordeelkaart.

Je krijgt uiteraard 1 punt per gebruikte herbruikbare tas.

Is je tas beschadigd? Ruil hem dan gratis in voor een nieuwe aan het onthaal van je GB. Je oude tas gaat dan in het recyclagecircuit voor plastic.

Voor meer informatie,
contacteer de Milieuafdeling bij GB
Geneviève Bruynseels - Griet Leynaert
Olympiadenlaan 20
1140 Brussel
Tel: 02/ 729.25.07 - Fax: 02/ 729.18.18
e-mail: leynaeg@gb.be
GB Internet <http://www.maxigb.be>